

**Σχολή Ανθρωπιστικών Και Κοινωνικών Επιστημών
Τμήμα Πολιτισμού Και Δημιουργικών Μέσων Και Βιομηχανιών**

**ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2024-2025**

**Ανάπτυξη ιστοσελίδας με θέμα
«Σύρος: τα κτήρια μιλούν για την πόλη»
(<https://syrosdev.wuaze.com/>)**

**ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ:
ΠΕΝΤΑΖΟΥ ΙΟΥΛΙΑ**

**ΚΑΨΑΣΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
9^ο ΕΞΑΜΗΝΟ - Α.Μ.: 3820008
dkapsaskis@uth.gr**

**ΒΟΛΟΣ
Φεβρουάριος 2025**

Περιεχόμενα

Περίληψη	3
1. Εισαγωγή	4
2. Έντυπος και ψηφιακός πολιτισμός	6
3. Η Ψηφιακή Πλατφόρμα.....	7
3.1 Ψηφιακές Εφαρμογές και Σχεδιασμός	7
3.2 Περιγραφή της Ιστοσελίδας	7
3.2.1 Σύνδεση με Δημόσια Ιστορία	7
3.2.2 Σύνδεση με τον Χώρο.....	8
3.2.3 Επεκτασιμότητα.....	9
3.3 Εννοιολογικός Σχεδιασμός: Ένωση Παρελθόντος και Παρόντος	9
3.4 Εργαλεία ανάπτυξης της πλατφόρμας.....	9
4. Αφήγηση	11
4.1 Τα κτήρια ως Αφηγητές μιλούν για την πόλη.....	11
4.2 Δημιουργία του Ψηφιακού Αφηγήματος	11
4.2.1 Θεματολογία Ιστοσελίδας.....	12
4.2.2 Διεπαφή Χρήσης.....	13
4.2.2.1 Κύριες ενότητες της ιστοσελίδας.....	14
4.2.3 Εμπειρία Χρήσης	15
4.3 Οργανική Ενότητα των Επιπέδων	15
5. Πολυτροπικότητα.....	16
6. Επίλογος.....	17
Βιβλιογραφία	18
Παράρτημα	19
Πηγές για την ανάπτυξη της ιστοσελίδας	109

Περίληψη

Η παρούσα εργασία επικεντρώνεται στην ανάπτυξη μιας δυναμικής διαδικτυακής πλατφόρμας, η οποία αποσκοπεί στη συγκέντρωση, παρουσίαση και διάδοση πληροφοριών σχετικά με τα κτήρια και τις υποδομές που ανεγέρθηκαν στην Ερμούπολη της Σύρου κατά την περίοδο της ακμής της πόλης, κυρίως τον 19ο αιώνα. Η πλατφόρμα αναπτύχθηκε με τη χρήση του WordPress, ενός ισχυρού και ευρέως διαδεδομένου συστήματος διαχείρισης περιεχομένου (CMS), το οποίο παρέχει εργαλεία και δυνατότητες κατάλληλες για τη δημιουργία λειτουργικών και επεκτάσιμων ιστότοπων.

Η εργασία δομείται σε έξι κύρια μέρη. Στην Εισαγωγή, παρέχεται το θεωρητικό πλαίσιο και αναδεικνύεται η σημασία της ψηφιοποίησης για τη διατήρηση και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς. Το δεύτερο μέρος εστιάζεται στη μετάβαση από τις παραδοσιακές μορφές τεκμηρίωσης και παρουσίασης στην ψηφιακή εποχή. Το τρίτο μέρος, περιγράφει τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και τη λειτουργικότητα της πλατφόρμας. Συγκεκριμένα, αναφέρεται στις τεχνολογίες και τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν, εξετάζει τη σύνδεση της πλατφόρμας με τη Δημόσια Ιστορία, τον Χώρο και την Εμπειρία του Χρήστη, καθώς και την επεκτασιμότητά της. Το τέταρτο μέρος, επικεντρώνεται στον τρόπο με τον οποίο τα κτήρια λειτουργούν ως αφηγητές της ιστορίας της πόλης. Εξετάζεται η θεματολογία της ιστοσελίδας, η διεπαφή χρήσης και η εμπειρία του επισκέπτη, με έμφαση στην οργανική ενότητα των πληροφοριακών επιπέδων. Στο πέμπτο μέρος, αναλύεται ο ρόλος της πολυτροπικότητας στον σχεδιασμό και την ανάπτυξη της πλατφόρμας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στον τρόπο με τον οποίο συνδυάζονται διαφορετικοί τρόποι έκφρασης, όπως το κείμενο, οι εικόνες και οι διαδραστικοί χάρτες, για τη δημιουργία μιας πολυδιάστατης εμπειρίας χρήστη. Η εργασία ολοκληρώνεται συνοψίζοντας τα ευρήματα, τη συμβολή της πλατφόρμας στην ανάδειξη της ιστορικής και πολιτισμικής κληρονομιάς της Ερμούπολης και προτείνονται προοπτικές μελλοντικής ανάπτυξης.

Τέλος, στο παράρτημα της εργασίας, συγκεντρώνεται το υλικό που περιλαμβάνεται στην ιστοσελίδα, προσφέροντας μια πλήρη εικόνα των πληροφοριών και των στοιχείων που παρουσιάζονται, ενώ ταυτόχρονα ενισχύεται η διαφάνεια και η τεκμηρίωση της έρευνας.

Λέξεις κλειδιά: διαδικτυακή πλατφόρμα, Ερμούπολη, κτήρια και υποδομές, πολιτιστική κληρονομιά, δημόσια ιστορία, εμπειρία χρήστη, διεπαφή ρήσης, ψηφιακό αφήγημα.

1. Εισαγωγή

Η Ψηφιακή Εποχή είναι μια περίοδος που χαρακτηρίζεται από τη μαζική υιοθέτηση ψηφιακών τεχνολογιών, οι οποίες επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι επικοινωνούν, εργάζονται, εκπαιδεύονται και ζουν γενικότερα. Συχνά αναφέρεται ως **Εποχή της Πληροφορίας** ή **Ψηφιακή Επανάσταση** και αποτελεί συνέχεια της **Βιομηχανικής Επανάστασης**, αλλά επικεντρώνεται στην εκμετάλλευση της πληροφορίας και της τεχνολογίας. Ξεκίνησε στα μέσα του 20ού αιώνα με την εμφάνιση των πρώτων υπολογιστών και την εξέλιξη της πληροφορικής, αλλά απογειώθηκε με την ανάπτυξη του Διαδικτύου, της κινητής τηλεφωνίας και των κοινωνικών δικτύων.

Οι βασικές πτυχές της περιλαμβάνουν ψηφιοποίηση των πληροφοριών, τεχνολογική συνδεσιμότητα, αυτοματισμούς και τεχνητή νοημοσύνη, αλλαγές στην οικονομία, πολιτιστική και κοινωνική επίδραση αλλά και μεγάλες προκλήσεις καθώς θέτει σημαντικά ζητήματα, όπως η προστασία της ιδιωτικότητας, η ασφάλεια δεδομένων, οι κοινωνικές ανισότητες και οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις λόγω της αυξημένης κατανάλωσης ενέργειας. Έχει μεταμορφώσει τις ανθρώπινες δραστηριότητες, διευκολύνοντας την επικοινωνία, την παραγωγή γνώσης και την καινοτομία. Παρόλα αυτά, απαιτείται συνετή διαχείριση των τεχνολογιών για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και την εξασφάλιση ίσων ευκαιριών πρόσβασης στις δυνατότητές της (Castells, 2010, σσ. 28-37).

Η είσοδος στην Ψηφιακή Εποχή δημιούργησε την ανάγκη για αναθεώρηση των αντιλήψεων και πρακτικών στον σχεδιασμό, έναν τομέα στενά συνυφασμένο με τις τεχνολογικές εξελίξεις. Η ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών στις διαδικασίες σχεδιασμού άνοιξε τον διάλογο γύρω από τον «ψηφιακό σχεδιασμό», φέρνοντας στο προσκήνιο θέματα όπως η μεταβολή των εκφραστικών μέσων, η φύση των παραγόμενων προϊόντων και η σχέση τους με τους χρήστες. Οι αλλαγές αυτές δεν επηρέασαν μόνο τα εργαλεία του σχεδιασμού αλλά και τον ίδιο τον τρόπο σκέψης, καθιστώντας αναγκαία μια διαφορετική προσέγγιση στη διαχείριση της πληροφορίας.

Στο νέο περιβάλλον, ο σχεδιασμός ψηφιακών προϊόντων διαφοροποιείται σε δύο κύριες διαστάσεις. Πρώτον, όσον αφορά τον τύπο των προϊόντων, αντί για φυσικά αντικείμενα, παράγονται ψηφιακά, τα οποία συχνά δεν έχουν ανάλογο στον φυσικό κόσμο. Επιπλέον, αντί για στατικά και κλειστά αντικείμενα, δίνεται έμφαση σε διαδραστικές και ανοικτές εφαρμογές. Δεύτερον, σημειώνεται μια στροφή από την παραγωγή αντικειμένων στην εστίαση στην «εμπειρία χρήσης». Ο ψηφιακός σχεδιασμός λειτουργεί ως συνδετικός κρίκος ανάμεσα στον κόσμο της τεχνολογίας και στον κόσμο των ανθρώπων, στοχεύοντας στη βελτίωση της επικοινωνίας μεταξύ τους (Πενταζου, 2019, σσ. 85-94).

Στο πλαίσιο αυτό, η εργασία επικεντρώνεται στη δημιουργία ιστοσελίδας που αναδεικνύει την αρχιτεκτονική κληρονομιά της Ερμούπολης, πρωτεύουσας της Σύρου, η οποία αποτελεί έναν σημαντικό αρχιτεκτονικό θησαυρό με ιδιαίτερη πολιτιστική και ιστορική αξία. Τα κτήρια της πόλης, που κατασκευάστηκαν κατά τον 19ο κυρίως αλλά και τον 20ο αιώνα, παρουσιάζουν ενδιαφέρον όχι μόνο λόγω των αρχιτεκτονικών τους

χαρακτηριστικών, αλλά και λόγω του κοινωνικού και ιστορικού πλαισίου στο οποίο εντάσσονται. Ωστόσο, παρά τη σημασία τους, η πληροφορία σχετικά με τα εν λόγω κτήρια είναι διάσπαρτη και δεν υπάρχει μία οργανωμένη ψηφιακή πλατφόρμα που να συγκεντρώνει και να παρουσιάζει τις απαραίτητες πληροφορίες για το κοινό και τους ενδιαφερόμενους.

Η προβληματική που προκύπτει για την πτυχιακή εργασία αφορά τη δημιουργία μίας ψηφιακής πλατφόρμας, η οποία θα παρέχει πληροφορίες σχετικά με την ιστορία, τη θέση, τον σχεδιασμό, την χρήση και τις διαφορές που μπορεί να έχουν τα κτήρια με την πάροδο του χρόνου. Επιπλέον, θα μπορεί να ενσωματώνει φωτογραφίες και χάρτες των κτηρίων ώστε να προσφέρει στους χρήστες μια πιο ολοκληρωμένη και διαδραστική εμπειρία.

Για την ολοκλήρωση της εργασίας αρχικά πραγματοποιήθηκε εκτενής βιβλιογραφική αναζήτηση και έρευνα καθώς και προσωπική περιήγηση στα σημεία ενδιαφέροντος, με σκοπό την ορθή μεταφορά και αναπαραγωγή τους επί της ιστοσελίδας. Παράλληλα αποφασίστηκαν τα στοιχεία αναφοράς των αντικειμένων ενώ δόθηκε έμφαση στην ευκολία και αμεσότητα της πλοήγησης από το χρήστη.

2. Έντυπος και ψηφιακός πολιτισμός

Ο έντυπος και ο ψηφιακός πολιτισμός είναι δύο διαφορετικοί τρόποι δημιουργίας, διάδοσης και κατανάλωσης πληροφοριών. Παρότι χρησιμοποιούν διαφορετικά μέσα και πρακτικές, συμπληρώνουν ο ένας τον άλλον στη σύγχρονη επικοινωνία.

Ο έντυπος πολιτισμός περιλαμβάνει οποιαδήποτε μορφή επικοινωνίας ή περιεχομένου που δημιουργείται μέσω τυπογραφίας ή άλλων παραδοσιακών διαδικασιών εκτύπωσης και διατίθεται σε φυσική μορφή. Παραδείγματα έντυπου περιεχομένου είναι τα βιβλία, τα περιοδικά, οι εφημερίδες, τα φυλλάδια και οι αφίσες. Τα κύρια χαρακτηριστικά του έντυπου πολιτισμού είναι η φυσική υπόσταση, καθώς τα έντυπα αντικείμενα έχουν υλική μορφή και παραμένουν στον χρόνο, η μονιμότητα, καθώς το περιεχόμενο παραμένει σταθερό και αμετάβλητο μετά την παραγωγή του, και η αυτονομία, δεδομένου ότι τα έντυπα μέσα δεν απαιτούν τεχνολογικές υποδομές για τη χρήση ή την ανάγνωσή τους. Ο έντυπος πολιτισμός έχει παίξει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της γνώσης, της εκπαίδευσης και της πολιτιστικής διάδοσης, παρέχοντας σταθερότητα και διάρκεια στη μεταφορά των ιδεών (Eisenstein, 2012, σσ. 46-101).

Από την άλλη, το ψηφιακό περιεχόμενο αναφέρεται σε πληροφορίες που δημιουργούνται, αποθηκεύονται και διανέμονται μέσω ψηφιακών μέσων, όπως υπολογιστές και διαδικτυακές πλατφόρμες. Παραδείγματα ψηφιακού περιεχομένου περιλαμβάνουν ηλεκτρονικά βιβλία, ιστοσελίδες, βίντεο και διαδραστικές εφαρμογές. Τα χαρακτηριστικά του ψηφιακού περιεχομένου περιλαμβάνουν την άυλη μορφή, καθώς αποθηκεύεται και μεταδίδεται σε ψηφιακή μορφή, τη δυναμικότητα, καθώς μπορεί να τροποποιηθεί και να ανανεωθεί εύκολα, και τη διάδραση, που επιτρέπει στους χρήστες να αλληλοεπιδρούν με το περιεχόμενο και να συμμετέχουν ενεργά στη διαμόρφωσή του. Ο ψηφιακός πολιτισμός, που αναδύθηκε με την τεχνολογική επανάσταση, ενισχύει τη διάδοση πληροφοριών και την ανάπτυξη νέων μορφών επικοινωνίας με πολυτροπικότητα και πολυπλοκότητα (Manovich, 2001, σσ. 19-20).

Παρά τις διαφορές τους, οι δύο μορφές επικοινωνίας δεν λειτουργούν ανταγωνιστικά, αλλά συμπληρωματικά. Το έντυπο προσφέρει σταθερότητα, διαχρονικότητα και φυσική παρουσία, ενώ το ψηφιακό επιτρέπει την ευελιξία, την προσβασιμότητα και την αλληλεπίδραση.

3. Η Ψηφιακή Πλατφόρμα

3.1 Ψηφιακές Εφαρμογές και Σχεδιασμός

Η διείσδυση των υπολογιστών σε κάθε τομέα της ανθρώπινης ζωής συνοδεύτηκε από την ανάπτυξη «ψηφιακών εφαρμογών», όπως ιστοσελίδες, διαδραστικά προγράμματα, παιχνίδια, έργα τέχνης και μουσειακά εκθέματα. Οι εφαρμογές αυτές, που καλύπτουν εμπορικούς, ψυχαγωγικούς και ακαδημαϊκούς τομείς, ενσωματώθηκαν πλήρως στην καθημερινότητά μας, δημιουργώντας έναν νέο, συμπληρωματικό προς τον φυσικό κόσμο, χώρο δράσης και αποκόμισης εμπειριών.

Ο σχεδιασμός των ψηφιακών εφαρμογών αποτελεί πλέον έναν συνεχώς εξελισσόμενο τομέα πειραματισμού, όπου θεωρίες σχεδιασμού εφαρμόζονται για να διαχειριστούν και να οργανώσουν την πληροφορία. Σε αυτό το πλαίσιο, ο ψηφιακός σχεδιασμός ορίζεται ως «μια διαδικασία που δίνει μορφή στην πληροφορία ώστε να μπορεί να καταναλωθεί από τον άνθρωπο». Το αποτέλεσμα αυτής της διαδικασίας είναι να καταστήσει την πληροφορία διαχειρίσιμη, κατανοητή και εύχρηστη για το κοινό, δημιουργώντας νέες εμπειρίες που ενισχύουν τη διασύνδεση του ψηφιακού και του φυσικού κόσμου (Πενταζου, 2019, σσ. 94-100).

Η ιστοσελίδα ενσωματώνει αυτές τις αρχές, προσφέροντας μια ψηφιακή εφαρμογή που ενισχύει την πολιτιστική συνείδηση και την κατανόηση της ιστορίας μέσω της τεχνολογίας.

3.2 Περιγραφή της Ιστοσελίδας

Η ιστοσελίδα «*Σύρος: τα κτήρια μιλούν για την πόλη*» λειτουργεί ως γέφυρα μεταξύ του παρελθόντος και του παρόντος, αξιοποιώντας τη δύναμη της δημόσιας ιστορίας για να μεταφέρει επιστημονική γνώση σε ένα ευρύ και ετερόκλητο κοινό. Μέσω της πλατφόρμας, το περιεχόμενο διαμορφώνεται έτσι ώστε να είναι κατανοητό και ενδιαφέρον για τον καθημερινό επισκέπτη, χωρίς να χάνει την επιστημονική του ακρίβεια.

3.2.1 Σύνδεση με Δημόσια Ιστορία

Παραδοσιακά, η συγγραφή της ιστορίας ήταν ευθύνη των επαγγελματιών ιστορικών, οι οποίοι καθόριζαν τι θα θυμόμαστε από το παρελθόν και πώς θα το θυμόμαστε, επηρεάζοντας έτσι τις αξίες και τις ταυτότητες των λαών (Ανδρέου, Κακουριώτης, Κόκκινος, Λεμονίδου, & Παπανδρέου, 2015, σ. 117).

Η δημόσια ιστορία, από την άλλη, αποτελεί έναν τομέα της επιστήμης της ιστορίας που ασχολείται με την ερμηνεία και παρουσίαση του παρελθόντος σε διαφορετικά ακροατήρια, πέρα από τους ακαδημαϊκούς κύκλους. Αναφέρεται στην ιστορία που βρίσκεται γύρω μας, στον δημόσιο χώρο, και αξιοποιεί ποικίλα μέσα για τη διάδοσή της. Ένα από τα σημαντικότερα κανάλια της είναι το Διαδίκτυο, το οποίο επιτρέπει την ευρεία και άμεση πρόσβαση σε ιστορικό υλικό, διευκολύνοντας τη συμμετοχή και την εμπλοκή διαφόρων κοινωνικών ομάδων.

Μέσα από την ιστοσελίδα *«Σύρος: τα κτήρια μιλούν για την πόλη»*, επιχειρείται η σύνδεση της δημόσιας ιστορίας με την πολιτιστική κληρονομιά της Ερμούπολης. Η ιστοσελίδα αποτελεί ένα εργαλείο παρουσίασης και διάδοσης της ιστορίας των κτηρίων και των υποδομών που ανεγέρθηκαν κατά την ακμή της πόλης, κυρίως τον 19ο αιώνα. Τα κτήρια της Ερμούπολης δεν είναι απλώς αρχιτεκτονικά δημιουργήματα αλλά φορείς μνήμης, μαρτυρώντας τις κοινωνικές, οικονομικές και πολιτιστικές συνθήκες μιας εποχής που καθόρισε τη φυσιογνωμία της Σύρου.

Η χρήση της δημόσιας ιστορίας για την ανάπτυξη αυτής της ιστοσελίδας αντικατοπτρίζει μια βασική της αρχή: την επιστροφή της ιστορίας στους ανθρώπους, στην κοινότητα, και τη δημιουργία μιας «ζωντανής» σχέσης με το παρελθόν. Όπως αναφέρει ο ιστορικός Serge Noiret, η δημόσια ιστορία *«είναι ένας διαφορετικός τρόπος να πάρεις το παρελθόν σου στα χέρια σου, το παρελθόν που έχει σημασία για σένα»*. Η ιστοσελίδα προσφέρει στους επισκέπτες της τη δυνατότητα να γνωρίσουν και να ερμηνεύσουν την ιστορία της Ερμούπολης μέσα από τα ίδια τα κτήρια, τα οποία αποτελούν ζωντανές μαρτυρίες της ακμής και του χαρακτήρα της πόλης (Κακουριώτης, 2013).

Η διάδοση της ιστορίας μέσω του Διαδικτύου, όπως γίνεται με αυτή την ιστοσελίδα, επιτυγχάνει δύο σημαντικούς στόχους της δημόσιας ιστορίας. Πρώτον, διευρύνει την πρόσβαση σε ιστορική γνώση, καθιστώντας την διαθέσιμη σε διαφορετικά ακροατήρια, από ντόπιους κατοίκους έως επισκέπτες και ερευνητές από όλο τον κόσμο. Δεύτερον, προσφέρει ένα διαδραστικό πλαίσιο μέσα από το οποίο οι χρήστες μπορούν να συνδεθούν με το παρελθόν, ανακαλύπτοντας την πολιτιστική και ιστορική σημασία της πόλης τους (Κακουριώτης, 2013).

Η ιστοσελίδα *«Σύρος: τα κτήρια μιλούν για την πόλη»* αναδεικνύει έτσι τον ρόλο της δημόσιας ιστορίας ως μια γέφυρα που ενώνει την ιστορία του τόπου με τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα της σύγχρονης κοινωνίας. Με αυτόν τον τρόπο, η ιστορία αποκτά μια νέα, δυναμική διάσταση, παραμένοντας ζωντανή και ουσιαστική.

3.2.2 Σύνδεση με τον Χώρο

Η ιστοσελίδα συνδέει την ιστορική πληροφορία με τους φυσικούς χώρους της Ερμούπολης. Οι διαδραστικοί χάρτες, για παράδειγμα, επιτρέπουν στους χρήστες να εξερευνήσουν τα ιστορικά κτήρια μέσα από την τοποθεσία τους, προσφέροντας μια ψηφιακή απεικόνιση που αναπαράγει την αίσθηση του χώρου.

Οι περιγραφές των κτηρίων συνοδεύονται από αναφορές για τη σημασία τους στον κοινωνικό και οικονομικό ιστό της πόλης, ενώ φωτογραφίες και ιστορικά στοιχεία βοηθούν τον επισκέπτη να φανταστεί το παρελθόν όπως αυτό συνδέεται με τον συγκεκριμένο χώρο.

Στόχος της ιστοσελίδας είναι να ενθαρρύνει τον επισκέπτη να συνδέσει την ιστορική γνώση με τον φυσικό χώρο, ενισχύοντας τη συνείδηση για τη σημασία της διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς.

3.2.3 Επεκτασιμότητα

Η ιστοσελίδα είναι σχεδιασμένη με τρόπο που επιτρέπει την ευέλικτη επέκτασή της στο μέλλον. Νέες λειτουργίες, όπως εικονικές περιηγήσεις με τεχνολογίες εικονικής και επαυξημένης πραγματικότητας, μπορούν να προστεθούν, βελτιώνοντας περαιτέρω την εμπειρία χρήστη.

Επιπλέον, το περιεχόμενο της πλατφόρμας μπορεί να επεκταθεί με τη συμπερίληψη περισσότερων ιστορικών κτηρίων, εμπλουτισμού των δεδομένων τους και μετάφρασης της ιστοσελίδας σε άλλες γλώσσες για την προσέγγιση ενός ευρύτερου διεθνούς κοινού. Η διασύνδεση της ιστοσελίδας με άλλες ψηφιακές εφαρμογές ή μουσειακές εκθέσεις προσφέρει τη δυνατότητα δημιουργίας ενός ολοκληρωμένου ψηφιακού οικοσυστήματος, που θα συνδέει τους επισκέπτες με την πολιτιστική κληρονομιά της Σύρου.

3.3 Εννοιολογικός Σχεδιασμός: Ένωση Παρελθόντος και Παρόντος

Ο εννοιολογικός σχεδιασμός ενός ψηφιακού προϊόντος αποτελεί το θεμέλιο για τη δημιουργία μιας ολοκληρωμένης και λειτουργικής εμπειρίας πριν από το στάδιο της παραγωγής. Στην περίπτωση της ιστοσελίδας *«Σύρος: τα κτήρια μιλούν για την πόλη»*, ο σχεδιασμός ξεκινά με αφετηρία τα κτήρια του σήμερα, τα οποία λειτουργούν ως γέφυρες που ενώνουν το παρελθόν με το παρόν. Η διαδικασία περιλαμβάνει την οργάνωση του περιεχομένου σε θεματικές ενότητες που αντανακλούν τις ιστορικές, πολιτιστικές και κοινωνικές αφηγήσεις της Ερμούπολης. Οι ενότητες αυτές διασυνδέουν πληροφορίες για τα κτήρια, όπως η χρονολογία κατασκευής τους, οι χρήσεις και η σημασία τους, ώστε να αναδεικνύουν τη σύνδεση του παρελθόντος με το παρόν.

Ο εννοιολογικός σχεδιασμός επικεντρώνεται επίσης στη λειτουργικότητα της ιστοσελίδας και στους τρόπους με τους οποίους οι πληροφορίες μεταδίδονται στους τελικούς χρήστες. Η δημιουργία ενός σαφούς και ανοιχτού αφηγήματος διευκολύνει τους χρήστες να εξερευνήσουν το περιεχόμενο με τρόπο που εμπλέκει την προσωπική τους εμπειρία. Ο σχεδιασμός περιλαμβάνει την πρόβλεψη της εμφάνισης και της συμπεριφοράς του ψηφιακού προϊόντος, καθώς και τη μεταφορά των μηνυμάτων με οπτικό, διαδραστικό και πληροφοριακό τρόπο. Ο στόχος είναι να δημιουργηθεί μια εμπειρία που διαμορφώνει τη σχέση του χρήστη με τον χώρο και την ιστορία, δίνοντας νέα πνοή στη συλλογική μνήμη (Πενταζου, 2019, σσ. 100-103).

3.4 Εργαλεία ανάπτυξης της πλατφόρμας.

Η δημιουργία και η ανάπτυξη μιας ιστοσελίδας απαιτούν τη χρήση εξειδικευμένων εργαλείων που καλύπτουν ανάγκες όπως η φιλοξενία, η ασφάλεια και η διαχείριση του περιεχομένου. Στην περίπτωση της ιστοσελίδας *«Σύρος: τα κτήρια μιλούν για την πόλη»*, η φιλοξενία παρέχεται μέσω της πλατφόρμας InfinityFree.com¹, η οποία προσφέρει δωρεάν υπηρεσίες φιλοξενίας. Αυτή η επιλογή δεν είναι μόνο οικονομική αλλά υποστηρίζει και την ενεργοποίηση κρυπτογράφησης SSL (Secure Sockets Layer)².

¹ Ο ιστότοπος της πλατφόρμας InfinityFree, στη διεύθυνση <https://www.infinityfree.com/>

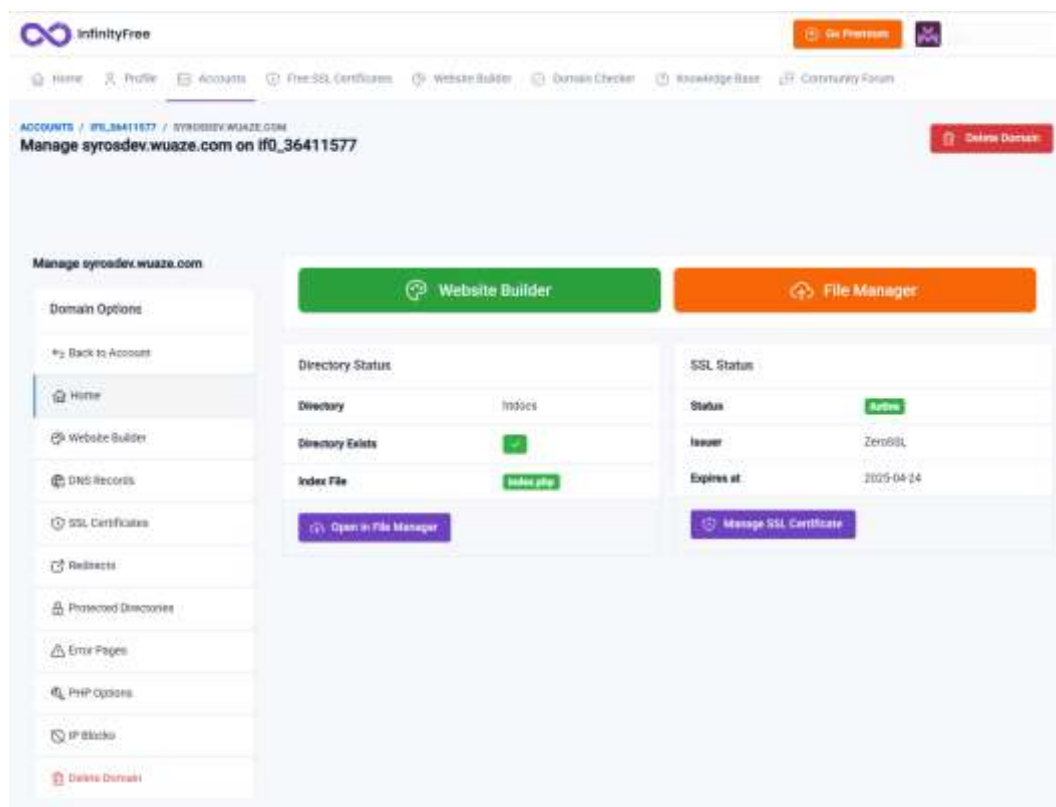
² Ο ιστότοπος της πλατφόρμας ZeroSSL, στη διεύθυνση <https://zerossl.com/>

Η κρυπτογράφηση SSL διασφαλίζει ασφαλείς επικοινωνίες μεταξύ των χρηστών και της ιστοσελίδας, προστατεύοντας τα δεδομένα κατά τη μεταφορά τους στο διαδίκτυο. Αυτή η λειτουργία είναι απαραίτητη για την οικοδόμηση της εμπιστοσύνης των χρηστών και την ενίσχυση της αξιοπιστίας της πλατφόρμας.

Για τη δημιουργία και τη διαχείριση του περιεχομένου, χρησιμοποιείται το WordPress³, ένα από τα πιο δημοφιλή και ευέλικτα Συστήματα Διαχείρισης Περιεχομένου (CMS) ανοιχτού κώδικα. Το WordPress επιτρέπει τη σχεδίαση και την ανάπτυξη ιστοσελίδων με απλό και φιλικό προς το χρήστη τρόπο, χωρίς να απαιτούνται εξειδικευμένες γνώσεις προγραμματισμού. Η πλατφόρμα προσφέρει ένα ευρύ φάσμα εργαλείων, όπως θέματα (themes), πρόσθετα (plugins) και λειτουργίες προσαρμογής, διευκολύνοντας την τροποποίηση και την επέκταση της ιστοσελίδας ανάλογα με τις ανάγκες του χρήστη.

Η ευκολία στη χρήση και οι πολλαπλές δυνατότητες που προσφέρει καθιστούν το WordPress ιδανικό τόσο για αρχάριους όσο και για επαγγελματίες. Με τη χρήση αυτής της πλατφόρμας, οι χρήστες μπορούν εύκολα να προσθέσουν περιεχόμενο, να ανανεώσουν τη σχεδίαση της ιστοσελίδας ή να εισαγάγουν νέες λειτουργίες, διασφαλίζοντας τη συνεχή βελτίωση και την προσαρμογή της στις απαιτήσεις του κοινού.

Ο συνδυασμός δωρεάν φιλοξενίας με ασφάλεια SSL και η χρήση ενός ευέλικτου CMS όπως το WordPress καθιστούν τη διαδικασία ανάπτυξης, διαχείρισης και συντήρησης της ιστοσελίδας προσιτή και αποδοτική. Έτσι, παρέχεται η δυνατότητα δημιουργίας μιας επαγγελματικής και λειτουργικής πλατφόρμας χωρίς υψηλά κόστη ή εξειδικευμένες τεχνικές γνώσεις.

³ Ο ιστότοπος της πλατφόρμας Wordpress, στη διεύθυνση <https://el.wordpress.org/>

4. Αφήγηση

4.1 Τα κτήρια ως Αφηγητές μιλούν για την πόλη

Μετά την ανάλυση και οργάνωση των πληροφοριών, έχουμε συγκεντρώσει ένα οργανωμένο σύνολο υλικού που περιλαμβάνει τα απαραίτητα δεδομένα για τη δημιουργία μιας ψηφιακής υλικότητας. Για να αποκτήσει νόημα αυτή η συλλογή και να συνδεθούν οι επιμέρους ψηφίδες, είναι απαραίτητο να ενταχθούν σε ένα αφήγημα (Πενταζου, 2019, σ. 137). Στην περίπτωση της εργασίας **«Σύρος: τα κτήρια μιλούν για την πόλη»**, τα κτήρια δεν είναι απλά στατικά αντικείμενα. Λειτουργούν ως αφηγητές, γεφυρώνοντας το παρόν με το παρελθόν και αποκαλύπτοντας την ιστορική, οικονομική και πολιτιστική ταυτότητα της Ερμούπολης.

Η αφήγηση εδώ λειτουργεί ως το μέσο που δίνει φωνή στα κτήρια. Κάθε κτήριο γίνεται ένας ζωντανός μάρτυρας που αφηγείται την ιστορία του, προσφέροντας στο κοινό την ευκαιρία να βιώσει την πολιτιστική κληρονομιά της Σύρου. Τα κτήρια ερμηνεύονται όχι μόνο μέσα από τα ιστορικά και αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά τους, αλλά και ως σύμβολα που μεταφέρουν τις εμπειρίες και τις αλλαγές που συνέβησαν στην πόλη.

Το ψηφιακό αφήγημα δεν περιορίζεται απλώς στη μετάδοση πληροφοριών. Αντίθετα, λειτουργεί ως η «υπερδομή» που ερμηνεύει και ενοποιεί τα δεδομένα, διασφαλίζοντας ότι το μήνυμα είναι σαφές και κατανοητό. Η αφήγηση αναδεικνύει τις σχέσεις μεταξύ των κτηρίων και της ιστορίας της πόλης, προσφέροντας μια μοναδική οπτική που συνδυάζει το «τι»—το περιεχόμενο του αφηγήματος, και το «πώς»—τον τρόπο παρουσίασής του (Πενταζου, 2019, σσ. 138-139).

Η ψηφιακή αφήγηση στην παρούσα εργασία αξιοποιεί τη συνδυαστική δύναμη του κειμένου και της εικόνας. Στο πλαίσιο αυτό, τα κτήρια της Ερμούπολης δεν είναι μόνο αντικείμενα παρατήρησης αλλά ενεργοί πρωταγωνιστές. Η πολυμεσική αυτή προσέγγιση ενισχύει τη βιωματική διάσταση της αφήγησης, καθιστώντας την προσβάσιμη και ελκυστική για το κοινό.

4.2 Δημιουργία του Ψηφιακού Αφηγήματος

Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει τη στρατηγική οργάνωση και παρουσίαση των πληροφοριών, διαμορφώνοντας ένα συνεκτικό και νοηματικό σύνολο (Μπούμπαρης, 2024, σ. 23):

Θεματολογία: Το αφήγημα επικεντρώνεται στις ιστορίες των κτηρίων ως γέφυρες μεταξύ του παρελθόντος και του παρόντος.

Διεπαφή Χρήσης: Μέσω μιας φιλικής και λειτουργικής διεπαφής, οι χρήστες μπορούν να αλληλεπιδράσουν με το περιεχόμενο, ανακαλύπτοντας πληροφορίες για κάθε κτήριο.

Εμπειρία Χρήσης: Η αφήγηση επιδιώκει να δημιουργήσει μια βιωματική εμπειρία, συνδυάζοντας κείμενο και εικόνα, ώστε ο χρήστης να «ακούσει» την ιστορία που κάθε κτήριο έχει να πει.

4.2.1 Θεματολογία Ιστοσελίδας

Η θεματολογία της ιστοσελίδας επικεντρώνεται στην καταγραφή και παρουσίαση των κτηρίων που ανήκουν στην ιστορική περίοδο της νεότερης Ελλάδας και που αναγέρθηκαν στην Ερμούπολη της Σύρου. Η συγκεκριμένη χρονική περίοδος, η οποία εκτείνεται από τις αρχές του 19ου αιώνα έως τα μέσα του 20ού αιώνα, αποτέλεσε μια περίοδο έντονης ανάπτυξης και ακμής για το νησί, το οποίο είχε αναδειχθεί ως εμπορικό και βιομηχανικό κέντρο της Ανατολικής Μεσογείου. Κατά τη διάρκεια αυτής της εποχής, η Ερμούπολη παρουσίασε σημαντική αρχιτεκτονική και πολεοδομική εξέλιξη, με τη δημιουργία κτηρίων που αποτελούν σήμερα χαρακτηριστικά παραδείγματα της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς του νησιού και της χώρας.

Η ιστοσελίδα δεν περιορίζεται στην απλή παρουσίαση των κτηρίων αυτών, αλλά επιδιώκει να εμβαθύνει στην ιστορική τους σημασία, αναδεικνύοντας τις λειτουργίες και τις χρήσεις τους κατά την εποχή της ανέγερσης, σε συνάρτηση με την κοινωνική, πολιτιστική και οικονομική κατάσταση της Ερμούπολης εκείνη την περίοδο. Παράλληλα, καταγράφεται η σύγχρονη κατάσταση των κτηρίων, αναφερόμενη στις μεταβολές που υπήρξαν στις χρήσεις τους με την πάροδο του χρόνου, καθώς και στις τρέχουσες λειτουργίες τους στην καθημερινή ζωή της πόλης.

Η παρουσίαση των πληροφοριών δεν ακολουθεί τη μορφή ενιαίων αφηγηματικών κειμένων, αλλά είναι οργανωμένη σε μικρές, εύχρηστες πληροφοριακές ενότητες (Πενταζου, 2019, σσ. 36-37). Κάθε ενότητα επικεντρώνεται σε έναν συγκεκριμένο τομέα της ιστορίας και της χρήσης κάθε κτηρίου, παρέχοντας στον επισκέπτη της ιστοσελίδας τη δυνατότητα να ανακαλύψει με εύκολο και κατανοητό τρόπο τις διάφορες πτυχές της αρχιτεκτονικής και ιστορικής αξίας των κτηρίων αυτών.

Η μεθοδολογία έρευνας και ανάπτυξης της ιστοσελίδας στηρίζεται σε συστηματικά και πολυεπίπεδα βήματα. Αρχικά, πραγματοποιήθηκε έρευνα σε αναγνωρισμένα έγκριτα επιστημονικά έργα, όπως βιβλία, άρθρα και μελέτες, για την ιστορία και την αρχιτεκτονική της Σύρου. Επιπλέον, συλλέχθηκε υλικό το οποίο περιλαμβάνει απεικονίσεις κτηρίων διαφορετικών χρονικών περιόδων, προσφέροντας οπτικά τεκμήρια για την ιστορική τους εξέλιξη. Παράλληλα, εντοπίστηκε και αξιολογήθηκε υλικό από ιστότοπους όπως οι "*Syros Agenda*", "*Syros Today*", "*B.I.A.A.*" και "*ΚΕΤΕΠΟ*", με την αποδελτίωση να οργανώνει και να κατηγοριοποιεί τις πληροφορίες βάσει αυθεντικότητας και ακρίβειας. Τα κείμενα της εργασίας στηρίζονται σε διεπιστημονική προσέγγιση, συνδυάζοντας πληροφορίες από διαφορετικές πηγές, ενώ αποσπάσματα από ιστορικά βιβλία ενίσχυσαν την αξιοπιστία και την επιστημονική βάση της ανάλυσης, προσφέροντας ιστορικό πλαίσιο και δεδομένα για τη λειτουργία και τη σημασία των κτηρίων.

Για τη επεξεργασία των παρατιθέμενων φωτογραφιών έγινε χρήση του προγράμματος επεξεργασίας εικόνων "*Adobe Photoshop*" και για τη δημιουργία και τη διαχείριση του περιεχομένου, το Σύστημα Διαχείρισης Περιεχομένου (Content Management Systems, CMS) "*WordPress*", η εκμάθηση των οποίων πραγματοποιήθηκε μέσω εγχειριδίων χρήσης, οδηγιών εκμάθησης καθώς και την παρακολούθηση εκπαιδευτικών βίντεο και παρουσιάσεων στο διαδίκτυο.

4.2.2 Διεπαφή Χρήσης

Η διεπαφή χρήσης λειτουργεί ως το μέσο μέσω του οποίου οι χρήστες αλληλεπιδρούν με την πολιτιστική πληροφορία. Στο επίπεδο αυτό, ο πολιτισμός συνδέεται με τη δημιουργία νοημάτων μέσα από αφηγήσεις, συμβολισμούς και διαδραστικές πρακτικές. Η επιτυχία μιας διεπαφής εξαρτάται από τον τρόπο οργάνωσης της πληροφορίας, τη δομή της πλοήγησης και τη χρήση πολυτροπικών στοιχείων, όπως το κείμενο, οι εικόνες και οι ήχοι. Οι επιλογές αυτές επηρεάζονται τόσο από τις προθέσεις των δημιουργών όσο και από τις τεχνικές δυνατότητες του μέσου (Μπούμπαρης, 2024, σ. 24).

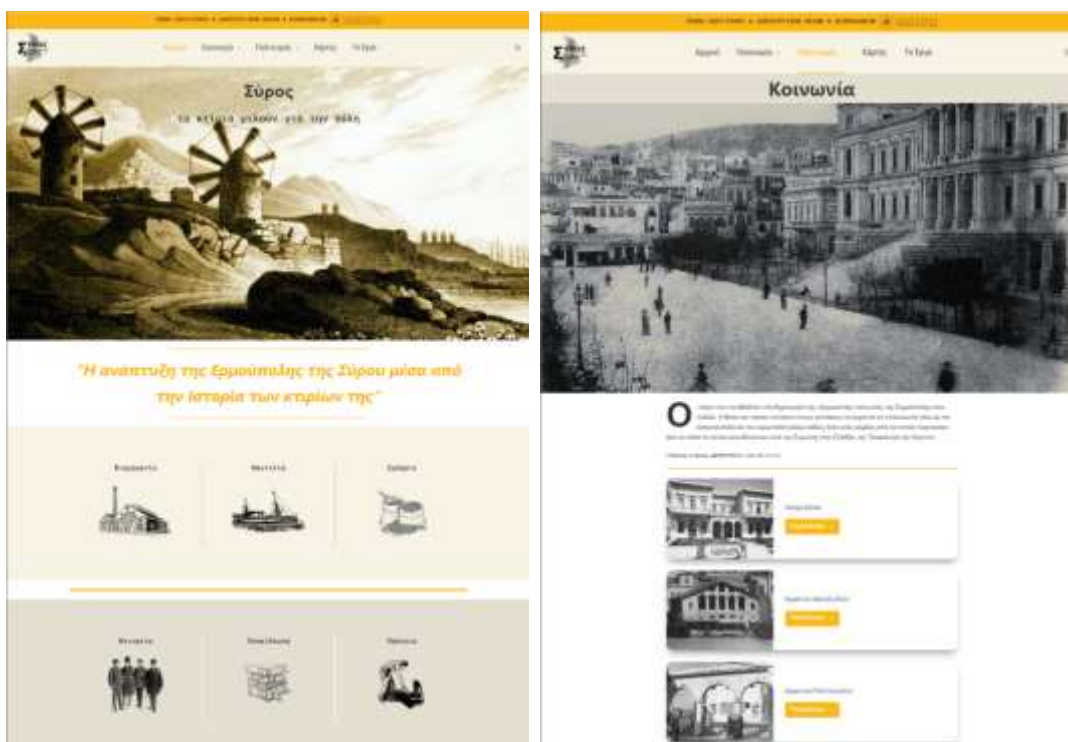
Η διεπαφή χρήσης (UI) της εφαρμογής αποτελεί το κύριο μέσο μέσω του οποίου οι χρήστες αλληλεπιδρούν με το προσφερόμενο πολιτιστικό περιεχόμενο.

Στο επάνω μέρος της σελίδας, περιλαμβάνετε το λογότυπο και το κύριο μενού πλοήγησης, επιτρέποντας την εύκολη μετάβαση μεταξύ των θεματικών ενότητων επιτρέποντας στους χρήστες να εντοπίζουν γρήγορα το περιεχόμενο που τους ενδιαφέρει.

Η κύρια περιοχή του περιεχομένου προσαρμόζεται ανάλογα με την επιλεγμένη ενότητα, παρουσιάζοντας κείμενα, εικόνες και διαδραστικά στοιχεία που σχετίζονται με το θέμα. Η χρήση πολυτροπικών στοιχείων, όπως κείμενο, εικόνες και διαδραστικά γραφικά, εμπλουτίζει την εμπειρία του χρήστη και διευκολύνει την κατανόηση της πληροφορίας.

Στο κάτω μέρος της σελίδας, το υποσέλιδο περιλαμβάνει συνδέσμους για επιπλέον πληροφορίες, όπως στοιχεία επικοινωνίας, πολιτικές απορρήτου και συνδέσμους προς σχετικές σελίδες ή κοινωνικά δίκτυα.

Η συνολική διάταξη της ιστοσελίδας είναι σχεδιασμένη με γνώμονα την ευχρηστία και την προσβασιμότητα, επιτρέποντας στους χρήστες να πλοηγούνται εύκολα μεταξύ των ενότητων και να ανακαλύπτουν την πλούσια ιστορία και πολιτιστική κληρονομιά της Ερμούπολης.

4.2.2.1 Κύριες ενότητες της ιστοσελίδας

1. Αρχική

Η βασική σελίδα υποδοχής της ιστοσελίδας παρέχει μια σύντομη επισκόπηση του περιεχομένου και του σκοπού της. Με μία ματιά, ο επισκέπτης μπορεί να ενημερωθεί για τα κύρια θέματα που εξετάζονται και να προηγηθεί εύκολα στις υπόλοιπες ενότητες.

2. Οικονομία

Η ενότητα αυτή χωρίζεται σε τρεις βασικούς άξονες που συνέβαλαν στην ανάπτυξη της Ερμούπολης κατά τη διάρκεια του 19ου αιώνα:

Βιομηχανία

Αναδεικνύονται οι βιομηχανικές υποδομές και η συμβολή τους στην οικονομική άνθηση της περιοχής.

Ναυτιλία

Παρουσιάζεται η κομβική σημασία της ναυτιλίας για την Ερμούπολη, καθώς και οι υποδομές που τη στήριζαν.

Εμπόριο

Γίνεται αναφορά στις εμπορικές δραστηριότητες και στα κτήρια που αποτέλεσαν τα εμπορικά κέντρα της εποχής.

3. Πολιτισμός

Η ενότητα αυτή περιγράφει την κοινωνική και πολιτιστική ζωή της Ερμούπολης, αναδεικνύοντας τρεις υποκατηγορίες:

Κοινωνία

Η καθημερινότητα, οι παραδόσεις και οι κοινωνικές δομές της πόλης.

Εκπαίδευση

Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και η σημασία τους για την ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας.

Πρόνοια

Οι υποδομές υγείας και φροντίδας που έθεσαν τις βάσεις για την κοινωνική μέριμνα στην περιοχή.

4. Χάρτης

Ένας διαδραστικός χάρτης παρουσιάζει τις τοποθεσίες των ιστορικών κτηρίων αναφοράς. Ο χάρτης αυτός επιτρέπει στον επισκέπτη να εξερευνήσει τα σημαντικά κτήρια μέσα σε ένα ψηφιακό περιβάλλον.

5. Το Έργο

Η ενότητα αυτή περιλαμβάνει περιγραφικά λόγια για τον σκοπό και τη δημιουργία της ιστοσελίδας. Εξηγεί τον λόγο πίσω από την προσπάθεια ανάδειξης της ιστορικής κληρονομιάς της Ερμούπολης, καθώς και τη μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για τη συγκέντρωση και την παρουσίαση των πληροφοριών.

Με αυτόν τον τρόπο, η ιστοσελίδα αποτελεί έναν πλήρη οδηγό για την κατανόηση της ιστορικής και πολιτιστικής σημασίας της Ερμούπολης, καλύπτοντας όλες τις πτυχές της ανάπτυξης και της ζωής στην πόλη από τον 19ο αιώνα και μετά.

4.2.3 Εμπειρία Χρήσης

Η εμπειρία χρήσης αφορά τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι αντιλαμβάνονται και επεξεργάζονται το πολιτιστικό περιεχόμενο. Ο πολιτισμός σε αυτό το επίπεδο επηρεάζει τις σκέψεις, τα συναισθήματα και τις πρακτικές του χρήστη. Η εμπειρία χρήσης δεν είναι απλώς αποτέλεσμα μιας μηχανικής διαδικασίας, αλλά συνδέεται οργανικά με τη θεματολογία και τη διεπαφή (Μπούμπαρης, 2024, σ. 24).

Η πλατφόρμα έχει σχεδιαστεί έτσι ώστε να είναι προσιτή και ευχάριστη για όλους τους επισκέπτες, ανεξάρτητα από το επίπεδο εξοικείωσής τους με τις ψηφιακές τεχνολογίες. Βασίζεται σε έναν συνδυασμό λειτουργικότητας, αισθητικής και διαδραστικότητας. Ο σχεδιασμός της ακολουθεί αρχές σύγχρονου ψηφιακού σχεδιασμού, προσφέροντας μια οργανωμένη ροή πληροφοριών, με σαφείς κατηγορίες και ευέλικτη πλοήγηση. Η χρήση πολυμεσικών στοιχείων – όπως εικόνες και κείμενα – προσδίδει δυναμική στην αφήγηση, κάνοντας την εμπειρία όχι μόνο πληροφοριακή αλλά και συναρπαστική.

Με αυτόν τον τρόπο, η ιστοσελίδα δεν αποτελεί απλώς μια πηγή πληροφοριών, αλλά ένα μέσο που εμπλέκει τον χρήστη σε μια ενεργή διαδικασία ανακάλυψης και κατανόησης της ιστορίας της Ερμούπολης.

4.3 Οργανική Ενότητα των Επιπέδων

Παρά τον εννοιολογικό διαχωρισμό τους, τα τρία επίπεδα (θεματολογία, διεπαφή, εμπειρία) αποτελούν μια αδιάσπαστη ενότητα. Η επιλογή θεμάτων, η σχεδίαση της διεπαφής και η διαμόρφωση της εμπειρίας χρήσης είναι αλληλοεξαρτώμενες διαδικασίες που συγκροτούν το τελικό πολυμεσικό προϊόν.

Συνοψίζοντας, τα πολυμέσα, με τις δυνατότητές τους για διαδραστικότητα, πολυτροπικότητα και εξατομικευμένη εμπειρία, συμβάλλουν στην ανανέωση της σχέσης των ανθρώπων με τον πολιτισμό, προτείνοντας νέους τρόπους κατανόησης και συμμετοχής (Μπούμπαρης, 2024, σσ. 25-27).

5. Πολυτροπικότητα

Η έννοια της πολυτροπικότητας αποτελεί κεντρικό εργαλείο ανάλυσης και σχεδιασμού επικοινωνιακών γεγονότων, ιδιαίτερα στο πλαίσιο της κοινωνικής σημειωτικής. Σύμφωνα με αυτή την προσέγγιση, κάθε κοινωνία χρησιμοποιεί ένα ευρύ φάσμα πόρων και πρακτικών για να δημιουργεί νοήματα στις αλληλεπιδράσεις των μελών της. Οι πόροι αυτοί, που μπορεί να περιλαμβάνουν οπτικά, ακουστικά, κινητικά ή ακόμη και υλικά στοιχεία, αποτελούν τη βάση για τη διαμόρφωση των τρόπων έκφρασης. Ο όρος «τρόπος» αναφέρεται σε οργανωμένες πρακτικές που αξιοποιούν αυτούς τους πόρους, ενώ η «τροπικότητα» περιγράφει τις λειτουργίες που προκύπτουν από τη χρήση αυτών των τρόπων για την επικοινωνία. Για παράδειγμα, το χέρι (ως πόρος) που κουνιέται κυματιστά (ως τρόπος) υποδηλώνει χαιρετισμό (τροπικότητα). Αυτή η διαδικασία αναδεικνύει τη σημασία της σύνδεσης πόρων, τρόπων και τροπικοτήτων για τη διαμόρφωση νοημάτων. Στην ψηφιακή εποχή, όπου τα πολυμέσα είναι διαδεδομένα, η πολυτροπικότητα αποκτά ακόμα μεγαλύτερη σημασία, καθώς τα μέσα αυτά συνδυάζουν κείμενο, εικόνα, ήχο και βίντεο σε ένα ενιαίο πλαίσιο (Μπούμπαρης, 2024, σ. 144).

Η ιστοσελίδα αξιοποιεί την πολυτροπικότητα, συνδυάζοντας: α) **κείμενο**, το οποίο παρέχει λεπτομερείς πληροφορίες για την ιστορία, την αρχιτεκτονική και τον πολιτισμό της Ερμούπολης, β) **εικόνες**, πλούσιο φωτογραφικό υλικό των κτηρίων και των τοποθεσιών της πόλης το οποίο ενισχύει την οπτική κατανόηση και γ) **διαδραστικό χάρτη/ες**, ο οποίος επιτρέπει στους χρήστες να εξερευνήσουν την πόλη ψηφιακά, συνδυάζοντας γεωγραφική πληροφορία με ιστορικά δεδομένα, προσφέροντας μια διαδραστική εμπειρία μάθησης.

Η πολυτροπικότητα έχει επίσης καθοριστικό ρόλο στη δημιουργία περιεχομένου και στον σχεδιασμό διεπαφών χρήσης σε πολυμεσικές εφαρμογές. Η χρήση διαφορετικών τρόπων και τροπικοτήτων εντός μιας πολυμεσικής εφαρμογής ενισχύει τη δυνατότητα του χρήστη να κατανοήσει και να αλληλεπιδράσει με το περιεχόμενο. Για παράδειγμα, μια εκπαιδευτική εφαρμογή μπορεί να συνδυάζει γραπτές πληροφορίες, διαγράμματα, ήχο και βίντεο, προσφέροντας στον χρήστη διαφορετικές οπτικές και αισθητηριακές προσεγγίσεις για την κατανόηση ενός θέματος (Μπούμπαρης, 2024, σ. 145).

Συνοψίζοντας, η πολυτροπικότητα είναι βασική έννοια στην επικοινωνία, καθώς αποκαλύπτει τον πλούτο και τη δυναμική της ανθρώπινης έκφρασης μέσω της χρήσης πολλών διαφορετικών τρόπων. Σε έναν κόσμο που συνεχώς εξελίσσεται, η πολυτροπικότητα συνεχίζει να εμπνέει τη δημιουργία καινοτόμων και ουσιαστικών μέσων επικοινωνίας (Μπούμπαρης, 2024, σσ. 144-146).

6. Επίλογος

Απαντώντας στην προβληματική που τέθηκε στην εισαγωγή της παρούσης εργασίας και εκ του αποτελέσματος, θεωρώ ότι η δημιουργία ιστοσελίδων με διαδραστικό περιεχόμενο, γενικά ή ειδικά εστιασμένο σε πολιτισμικά στοιχεία ενός τόπου, μπορεί να προσφέρει πολλαπλά οφέλη, τόσο για τους χρήστες όσο και για την προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Ειδικότερα, σε σχέση με την Ερμούπολη και την αρχιτεκτονική των κτηρίων της, η ανάπτυξη μιας ψηφιακής πλατφόρμας που θα καταγράφει, παρουσιάζει και αναδεικνύει τα σημαντικά αυτά κτήρια της νεότερης Ελλάδας, μπορεί να συμβάλλει στην καλύτερη κατανόηση της ιστορικής, κοινωνικής και πολιτιστικής τους αξίας.

Η ιστοσελίδα αυτή προσφέρει πληροφορίες για την ιστορία, τον σχεδιασμό, τη χρήση των κτηρίων, καθώς και για τις μεταβολές που υπήρξαν στις χρήσεις τους με την πάροδο του χρόνου, αναδεικνύοντας έτσι την εξέλιξη του νησιού και της πόλης της Ερμούπολης. Χρησιμοποιώντας διαδραστικά εργαλεία, όπως χάρτες, φωτογραφίες και επεξηγήσεις, οι χρήστες θα μπορούν να εξερευνήσουν τις αρχιτεκτονικές διαφορές που παρουσιάζουν τα κτήρια, να αναγνωρίσουν τις επιρροές που είχαν και να κατανοήσουν την πολιτιστική τους σημασία.

Η ενσωμάτωση φωτογραφιών και χαρτών προσφέρει μια πιο ολοκληρωμένη και διαδραστική εμπειρία στους επισκέπτες της ιστοσελίδας, καθώς τους επιτρέπει να «επισκεφτούν» τα κτήρια και να αλληλεπιδράσουν με τις πληροφορίες με έναν τρόπο που δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί με παραδοσιακά μέσα παρουσίασης. Οι χρήστες μπορούν να περιηγηθούν σε χάρτες που αναδεικνύουν την τοποθέτηση των κτηρίων στην πόλη, να συγκρίνουν ιστορικές φωτογραφίες με την σημερινή τους κατάσταση και να κατανοήσουν τις αλλαγές που υπήρξαν, παρακολουθώντας την εξέλιξή τους μέσα στο χρόνο. Αυτή η διαδραστικότητα ενισχύει την αίσθηση της προσωπικής εμπλοκής με το υλικό, κάνοντάς το πιο ελκυστικό και εύκολα κατανοητό.

Επιπλέον, η ψηφιακή παρουσίαση των κτηρίων αυτών μπορεί να λειτουργήσει και ως εργαλείο για την ενίσχυση της τοπικής ταυτότητας και την ευαισθητοποίηση των κατοίκων και των επισκεπτών της Ερμούπολης σχετικά με την πολιτιστική κληρονομιά της πόλης. Η ψηφιακή αυτή πλατφόρμα καθιστά δυνατή την αναβάθμιση της τουριστικής αξίας της Ερμούπολης, προσφέροντας στους επισκέπτες της πόλης τη δυνατότητα να ενημερωθούν για την ιστορία και τις σημαντικές αρχιτεκτονικές κατασκευές της, ενώ ταυτόχρονα δημιουργεί ένα σημείο αναφοράς για τη διατήρηση και προστασία των ιστορικών κτηρίων.

Η δημιουργία μιας τέτοιας ιστοσελίδας δεν περιορίζεται μόνο στην παρουσίαση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, αλλά μπορεί να λειτουργήσει ως ένα ζωντανό εργαλείο μάθησης και εξερεύνησης για όλους τους ενδιαφερόμενους, προωθώντας τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ερμούπολης και κάνοντάς την προσβάσιμη σε παγκόσμιο επίπεδο.

Βιβλιογραφία

- Castells, M. (2010). *The Rise of the Network Society*. Chichester: Blackwell Publishing Ltd.
- Eisenstein, E. L. (2012). Some Features of Print Culture. Στο *The Printing Revolution in Early Modern Europe* (σσ. 46-101). Cambridge University Press.
- Manovich, L. (2001). *The Language of New Media*. London: MIT Press.
- Manovich, L. (2011). What is Visualization? *Visual Studies*, σσ. 36-49.
- Ανδρέου, Α., Κακουριώτης, Σ., Κόκκινος, Γ., Λεμονίδου, Έ., & Παπανδρέου, Ζ. (2015). *Η δημόσια ιστορία στην Ελλάδα: Χρήσεις και καταχρήσεις της ιστορίας*. (Ε. Πασχαλούδη, Επιμ.) Αθήνα: Επίκεντρο.
- Κακουριώτης, Σ. (2013). Serge Noiret : "Ο καθένας μας είναι ιστορικός του παρελθόντος του". *Η ΑΥΓΗ*. Ανάκτηση 02 04, 2025, από <https://www.avgi.gr/tehnesh/65710-serge-noiret-o-kathenas-mas-einai-istorikos-toy-parelthontos-toy>
- Μπούμπαρης, Ν. (2024). *Πολιτισμός & πολυμέσα. Δημιουργία περιεχομένου και διεπαφών χρήσης*. Αθήνα: Κάλλιπος.
- Πενταζου, Ι. (2019). *Ιστορία σε έκθεση/πρακτικές ψηφιακού σχεδιασμού*. ΕΑΠ.
- Τραύλος, Ι., & Κόκκου, Α. (1980). *ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα*. Αθήνα: Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος.

Παράρτημα

Υλικό Ανάπτυξης ιστοσελίδας «Σύρος: τα κτήρια μιλούν για την πόλη» (<https://syrosdev.wuaze.com/>)

Περιεχόμενα

1. Αρχική	21
1.1 Ιστορική Ανασκόπηση	21
2. Οικονομία	23
2.1 Η βιομηχανία	24
2.1.1 Τα Βυρσοδεψία	24
2.1.1.1 Βυρσοδεψείο Σαλούστρου	25
2.1.1.2 Βυρσοδεψείο Κορνηλάκη (Δενδρινού)	26
2.1.1.3 Βυρσοδεψείο Παπαδάμ	29
2.1.2 Τα Τυποβαφεία	29
2.1.3 Τα Κλωστοϋφαντουργεία	30
2.1.3.1 Εργοστάσιο Λαδόπουλου (πρώην Βυρσοδεψείο Καλουτά)	30
2.1.3.2 Εργοστάσιο Βελισσαρόπουλου	32
2.1.3.3 Εργοστάσιο Καρέλλα	34
2.1.3.4 Εργοστάσιο Κρυστάλλη – Τσαγκαράκη	36
2.1.3.5 Εργοστάσιο Φουστάνου	38
2.1.4 Οι Αλευρόμυλοι	41
2.1.4.1 Μύλος και Αποθήκη Ασημομύτη	41
2.1.4.2 Μύλος Βέλτσου	43
2.1.4.3 Μύλος Χρυσού	45
2.1.5 Άλλα Κτήρια	46
2.1.5.1 Εργοστάσιο Κατσιμαντή	46
2.1.5.2 Υαλουργείο Διακάκη	49
2.2 Η ναυτιλία	51
2.2.1 Λιμάνι	52
2.2.2 Λοιμοκαθακτήριο	55
2.2.3 Ελληνική Ατμοπλοΐα	57
2.2.4 Μηχανουργεία	58

2.2.5 Ναυπηγεία - Καρνάγια	60
2.3 Το εμπόριο	63
2.3.1 Τελωνείο	64
2.3.2 Αποθήκες Διαμετακόμισης	65
2.3.3 Δημοτικές Αποθήκες	67
2.3.4 Αποθήκες Αφών Βοκοτόπουλου	69
2.3.5 Τηλεγραφεία και Ταχυδρομεία	70
2.3.5.1 Κτήριο Τηλεγραφείου	70
2.3.5.2 Κτήριο Αποθηκών	71
3. Πολιτισμός	72
3.1 Κοινωνία	73
3.1.1 Δημαρχείο	74
3.1.2 Θέατρο Απόλλων	76
3.1.3 Λέσχη Ελλάς	79
3.1.4 Δημοτικό Κρεοπωλείο	81
3.1.5 Δημοτικό Παντοπωλείο	83
3.2 Εκπαίδευση	85
3.2.1 Σχολή Χίλδνερ	86
3.2.2 Λύκειο Ευαγγελίδη	87
3.2.3 1ο Γυμνάσιο	88
3.2.4 2ο Δημοτικό	89
3.2.5 Νυκτερινή Σχολή Μηχανικών	90
3.2.6 Ναυτική Σχολή Σύρου	94
3.3 Πρόνοια	96
3.3.1 Δημοτικό Νοσοκομείο «ΕΛΠΙΣ»	97
3.3.2 Άσυλο Φρενοβλαβών	100
3.3.3 Φθισιατρείο Σύρου	101
3.3.4 Ορφανοτροφείο Θηλέων	102
3.3.5 Ορφανοτροφείο Near East Relief	103
3.3.6 Πτωχοκομείο	105
4. Χάρτης (Σημαντικά Κτήρια)	107
5. Το Έργο	109

1. Αρχική

Πηγή: (Syros Agenda, 2018)

1.1 Ιστορική Ανασκόπηση

Η ανθρώπινη παρουσία στη Σύρο εντοπίζεται από την προϊστορική εποχή ακόμα περί το 2.700 π.Χ στο νεκροταφείο της περιοχής «Χαλανδριανής» και στον πρωτοκυκλαδικό οικισμό «Καστρί». Κατά τη δεύτερη χιλιετία π.Χ το νησί εποίκιστηκε από τους Φοίνικες, εν συνεχεία από τους Κρήτες και στα ύστερα της έκρηξης του ηφαιστείου της Σαντορίνης 16^{ος} αιώνας π.Χ από τις Μυκήνες. Μετά την παρακμή του Μυκηναϊκού πολιτισμού 11^{ος} -10^{ος} αιώνας π.Χ. ακολούθησε η εγκατάσταση Ιώνων στο νησί. Ο Όμηρος στο έπος του Οδύσσεια ονοματίζει το νησί ως «Συρία» ευρισκόμενο πλησίον της Δήλου. Τον 6^ο π.Χ αιώνα καταλήφθηκε από τους Σάμιους, εν συνεχεία υποτάχθηκε στους Πέρσες αλλά από το 478 π.Χ εντάχθηκε μαζί με άλλα κυκλαδονήσια την πρώτη Αθηναϊκή συμμαχία και αποτέλεσε αυτόνομο κρατίδιο. Μετά το 338 π.Χ και τη μάχη της Χαιρώνειας οι Κυκλάδες υποτάχθηκαν στους Μακεδόνες. Κατόπιν ευρημάτων, η πρωτεύουσα του νησιού κατά του ρωμαϊκών χρόνους 184 π.Χ - 324 μ.Χ βρισκόταν στην ίδια θέση με τη σημερινή Ερμούπολη. Κατά τη βυζαντινή περίοδο 3^{ος} – 13^{ος} αιώνας μ.Χ οι πειρατικές επιδρομές και η παρακμή προκαλούν την σχεδόν ολοκληρωτική εγκατάλειψη του νησιού. Μετά την κατάληψη της Κωνσταντινούπολης από του σταυροφόρους στις αρχές του 13^{ου} αιώνα η Σύρος κυριεύτηκε από τους Λατίνους και υπάχθηκε στο Δουκάτο της Νάξου. Λίγο νωρίτερα είχε οικιστεί και η Άνω Σύρος, η κοινωνία της οποίας ασπάστηκε το καθολικό δόγμα διατηρώντας όμως την ελληνική γλώσσα. Οί περισσότεροι οικισμοί φρουριακού χαρακτήρα στα κυκλαδονήσια είχαν την εποπτεία των ναυτικών περασμάτων της εποχής. Αν και το νησί καταλήφθηκε το 1537 από τον οθωμανικό στόλο

και το Δουκάτο τέθηκε σε οθωμανική επικυριαρχία, οι καθολικοί της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας απολάμβαναν ιδιαίτερης μεταχείριση ένεκα της συνθήκης των διομολογήσεων μεταξύ της Γαλλίας και της Πύλης. Αυτό το ιδιαίτερο καθεστώς του νησιού επέτρεψε την ανάπτυξη αυτοδιοίκησης. Το 1779 ο Σουλτάνος παραχώρησε την Σύρο μαζί με τη Άνδρο στην ανιψιά του Σαχ Σουλτάνα η οποία και εκχώρησε τη διοίκηση του νησιού στα τοπικά όργανα. Στα τέλη του 18^{ου} αιώνα μ.Χ η οικονομική ανάπτυξη είχε ήδη ξεκινήσει, η πειρατεία είχε περιοριστεί, η εμπορική κίνηση στο λιμάνι είχε αυξηθεί και ο πληθυσμός περί το 1820 μ.Χ άγγιζε τους 4.000 κατοίκους. Οι ευνοϊκές αυτές συνθήκες, η αυτονομία και η διαφορά θρησκευτικού δόγματος οδήγησαν το νησί σε ουδέτερη στάση κατά την έναρξη της Επανάστασης του 1821. Προστατευμένο από τις αναταραχές και τον πόλεμο το λιμάνι της Σύρου αποτέλεσε ασφαλές καταφύγιο για τους διωγμένους πρόσφυγες από την Σμύρνη και τις Κυδωνίες καθώς και την Χίο. Οι πρώτοι αυτοί πρόσφυγες φιλοξενήθηκαν από τους αυτόχθονες κατοίκους στον οικισμό της Άνω Σύρου όμως μετά την καταστροφή της Χίου χιλιάδες πρόσφυγες κατέφυγαν στο νησί, ενώ η καταστροφή των Ψαρών, η κατάληψη της Κάσου και η καταστολή των εξεγέρσεων στην Κρήτη έστειλαν νέο κύμα προσφύγων. Με τη διακίνηση τροφοδοσίας, πολεμοφοδίων, εκποίηση λειών πολέμου και πειρατικών λαφύρων, δουλεμπόριο, ναυλώσεις και αγοραπωλησίες караβιών, η κίνηση του λιμανιού αυξανόταν ραγδαία. Έτσι με την αρχική εγκατάσταση των προσφύγων σε σκηνές και παραπήγματα δημιουργήθηκε σχεδόν εκ του μηδενός η Ερμούπολη, οι κάτοικοι της οποίας το 1828 έφταναν σε 13.800 περίπου, ενώ 1.100 ακόμη πρόσφυγες απογράφηκαν στην Άνω Σύρο.

(Αγριαντώνη & Φένερλη, Ερμούπολη - Σύρος. Ιστορικό οδοιπορικό, 1999, σσ. 13-16)

2. Οικονομία

*Χρωματισμένη χαλκογραφία, ανατύπωση Δήμου Ερμούπολης.
Πηγή: (Προσωπικό Αρχείο)*

Η Ερμούπολη αναδείχθηκε ως το σημαντικότερο αστικό-οικονομικό κέντρο της Ελλάδας στο πρώτο μισό του 19ου αιώνα. Η πόλη που χτίστηκε εκ του μηδενός από του πρόσφυγες της Επανάστασης έγινε κέντρο διεθνούς διαμετακομιστικού εμπορίου, ναυτιλιακό και χρηματοπιστωτικό. Η πόλη παράλληλα ανέπτυξε πλήθος από βιοτεχνίες χάρη στο εργατικό δυναμικό και τις τεχνικές δεξιότητες των προσφύγων, σπάνιοι συντελεστές για την εποχή, οι οποίοι αξιοποιήθηκαν στα ποικίλα εργοστάσια που εξυπηρετούσαν την πόλη, την ναυτιλία, τα πλοία και εκμεταλλεύονταν τις ευκαιρίες που προσέφερε ο διεθνής χαρακτήρας του λιμανιού. Σιδηρουργία, χυτήρια, σχοινοποιεία, χρωματουργία δούλευαν για τα ναυπηγεία τις Ερμούπολης από τα οποία χτίστηκαν εκατοντάδες ιστιοφόρα. Αυτά σηματοδότησαν την εκβιομηχάνιση της παράγωγής το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα όταν και δημιουργήθηκε το πρώτο ατμοκίνητο μηχανουργείο – ναυπηγοεπισκευαστικός σταθμός της εταιρείας της Ελληνικής Ατμοπλοΐας η οποία είχε ιδρυθεί το 1857 στη Σύρο. Το διαμετακομιστικό εμπόριο προσέφερε ευκαιρίες που εκμεταλλεύτηκε κυρίως η βυρσοδεψία χάρη στις διαθέσιμες τεχνογνωσίες κυρίως Χιωτών και Κρητικών τεχνιτών τα σολοδέσματα των οποίων κατέκτησαν τις αγορές της ανατολικής μεσογείου. Τα εργοστάσια βυρσοδεψίας της Ερμούπολης έφεραν πρώτα ατμοκίνητες μηχανές και αποτέλεσαν τον δεύτερο μεγαλύτερο βιομηχανικό εξαγωγικό κλάδο, μετά την μεταξουργία, της Ελλάδας.

(Αγριαντώνη, Οικονομία και ανασυγκρότηση, 2003, σσ. 68-69)

2.1 Η βιομηχανία

Πηγή: (Syros Agenda, 2018)

2.1.1 Τα Βυρσοδεψία

Η επεξεργασία του δέρματος αποτελεί σημαντικό τμήμα της Συριανής οικονομίας που ακολουθεί την ανάπτυξη του εμπορίου και της ναυπηγικής. Η δέψη των δερμάτων γίνεται με μια περίπλοκη διαδικασία.

(Χάλαρης Δ. Ν., 2004, σ. 245)

2.1.1.1 Βυρσοδεψείο Σαλούστρου

Πηγή: (Syros Agenda, 2018; Αγριαντώνη & Φένερλη, 1999, σ. 123)

Πηγή: (Wikipedia.com)

Πηγή: (φωτογραφία Καψάσκης Δημήτριος), 2024

Ιδρύθηκε το 1834 και αποτέλεσε την πρώτη μεγάλη βιομηχανία κατεργασίας δέρματος της Ερμούπολης.

Λειτουργήσε μέχρι το 1937.

Κατεδαφίστηκε το 1941 και μεταπολεμικά στη θέση χτίστηκε κτήριο το οποίο στέγαζε το Ι.Κ.Α., το οποίο όμως σήμερα είναι εγκαταλειμμένο

(Αγριαντώνη & Φένερλη, Ερμούπολη - Σύρος. Ιστορικό οδοιπορικό, 1999, σ. 123)

2.1.1.2 Βυρσοδεψείο Κορνηλάκη (Δενδρινού)

Πηγή: (Δεκαβάλλας, Αναμνήσεις ενός Δημάρχου, 2016, σ. 387)

Κάτοψη του βυρσοδεψείου

Πηγή: (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980, σ. 151)

Πηγή: (B.I.A.A., 2024)

Πηγή: (B.I.A.A., 2024)

Πηγή: (Β.Ι.Δ.Α., 2024)

Πηγή: (Δεκαβάλλας, Αναμνήσεις ενός Δημάρχου, 2016, σ. 225)

Πηγή: (Δεκαβάλλας, Αναμνήσεις ενός Δημάρχου, 2016, σ. 225)

Πηγή: (Δεκαβάλλας, Αναμνήσεις ενός Δημάρχου, 2016, σ. 225)

Πηγή: (Δεκαβάλλας, Αναμνήσεις ενός Δημάρχου, 2016, σ. 387)

Πηγή: (φωτογραφία Καψάσκης Δημήτριος, 2024)

Κατασκευάστηκε μεταξύ του 1870 – 1880 από τον Μενέλαο Κορνηλάκη.

Αποτελεί ένα μνημειώδες συγκρότημα αποτελούμενο από τέσσερα κτήρια, τα οποία αναπτύσσονται στις πλευρές ενός εσωτερικού λιθόστρωτου διαδρόμου.

Μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο περιήλθε στην εταιρεία “Μαρινάκης, Κουτσοδόντης & Σία” και τη δεκαετία του 1930 στην εταιρεία “Δενδρινός & Κούτσης”.

Το 1970 το εργοστάσιο έπαψε να λειτουργεί και σταδιακά ερειπώθηκε. Έκτοτε πέρασε στην ιδιοκτησία της Κτηματικής Τράπεζας.

Το 1998 ο Δήμος Ερμούπολης προχώρησε στην αγορά του χώρου από την Κτηματική Τράπεζα. Το κτήριο κηρύχθηκε διατηρητέο μνημείο το 2000 από τη Διεύθυνση Λαϊκού Πολιτισμού του ΥπΠο.

(Β.Ι.Δ.Α., 2024; Αghριαντώνη & Φένερλη, Ερμούπολη - Σύρος. Ιστορικό οδοιπορικό, 1999, σ. 137; ΚεΤεΠο-BME, 2010)

Το έτος 2000 ξεκίνησαν εργασίες αποκατάστασης οι οποίες ολοκληρώθηκαν στο τέλος του 2001.

(Δεκαβάλλας, Αναμνήσεις ενός Δημάρχου, 2016, σσ. 225-226)

Πλέον στεγάζει δραστηριότητες του Κέντρου Τεχνικού Πολιτισμού καθώς και τη βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

2.1.1.3 Βυρσοδεψείο Παπαδάμ

Εργοστάσιο Παπαδάμ, 1910.

Πηγή: (Syros Agenda, 2017; Αγριαντώνη & Φένερλη, Ερμούπολη - Σύρος. Ιστορικό οδοιπορικό, 1999, σ. 138)

Πηγή: (φωτογραφία Καψάσκης Δημήτριος, 2024)

Ιδρύθηκε το 1872 από τον Ιωάννη Κουρτουκάκη.

Το 1882 τον διαδέχτηκε ο γαμπρός του Νικόλαος Παπαδάμ.

Λειτουργήσε μέχρι το 1938.

(Αγριαντώνη & Φένερλη, Ερμούπολη - Σύρος. Ιστορικό οδοιπορικό, 1999, σσ. 137-138)

Σήμερα στεγάζει το σούπερ-μάρκετ “ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ”.

2.1.2 Τα Τυποβαφεία

Πρόδρομος της δημιουργίας και κλωστοϋφαντουργίας βάμβακος στη Σύρα υπήρξε η τυποβαφική. Η εκτύπωση χρωματιστών σχεδίων πάνω σε υφάσματα και ιδίως σε μαντήλια κεφαλιού, τα οποία αποτελούσαν κομμάτι της αμφίεσης των γυναικών της ανατολικής Μεσογείου.

(Μαρκουλή Α. Ε., 2008, σ. 13)

2.1.3 Τα Κλωστοϋφαντουργεία

Η βιομηχανία της κλωστοϋφαντουργίας στη Σύρο ήταν βαμβακουργεία και απαρτιζόταν από την κλώση, την επεξεργασία του βάμβακος για την παραγωγή νημάτων και την ύφανση, την παραγωγή υφάσματος από τα νήματα.

(Μαρκουλής Α. Ε., 2008, σσ. 18-20)

2.1.3.1 Εργοστάσιο Λαδόπουλου (πρώην Βυρσοδεψείο Καλουτά)

Πηγή: (Syros Today, 2020)

Πηγή: (ΓΑΚ-Αρχεία Νομού Κυκλάδων)

Πηγή: ΠΙΝ.59β (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980)

Πηγή: (Χάλαρης Δ. Ν., 2004, σ. 321)

Πηγή: (Χάλαρης Δ. Ν., 2004, σ. 321)

Πηγή: (Syros Today, 2020)

Το πρώτο βυρσοδεψείο που ιδρύθηκε στη Σύρο ήταν αυτό του Π. Καλουτά και κατασκευάστηκε το 1830.

Το 1893 η εταιρεία «Ε.ΛΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΥΙΟΙ» αγοράζει το παλιό βυρσοδεψείο «Π.ΚΑΛΟΥΤΑ & ΥΙΟΙ» κάνοντας επισκευές, μετασκευές και χτίζοντας τα απαραίτητα νέα τμήματα.

Το 1895 ξεκινάνε οι εργασίες του εργοστασίου, αρχικά σαν υφαντήριο με και λίγο αργότερα και κλωστήριο.

Το 1927 μετατρέπεται σε ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΒΑΜΒΑΚΟΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΡΟΥ (ΠΡΩΗΝ Ε.ΛΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΥΙΟΙ)»

Το εργοστάσιο ανέστειλε τις εργασίες του το 1950 λόγω οικονομικών προβλημάτων.

(Αγριαντώνη & Φένερλη, 1999, σ. 123; Μαρκουλής Α. Ε., 2008, σσ. 35-37)

Ο Δήμος Σύρου – Ερμούπολης θέλει την παραχώρηση και μετατροπή του σε υπαίθριο πολιτιστικό χώρο το «Εργοστάσιο Λαδόπουλου».

(Syros Agenda, 2023)

2.1.3.2 Εργοστάσιο Βελισσαρόπουλου

Πηγή: (Χάλαρης Δ. Ν., 2004, σ. 370)

Πηγή: (Χάλαρης Δ. Ν., 2004, σ. 333)

Πηγή: (Μαρκουλής Α. Ε., 2008, σ. 63)

Πηγή: (Μαρκουλής Α. Ε., 2008, σ. 63)

Πηγή: (φωτογραφία Καψάσκης Δημήτριος, 2024)

Πηγή: (Μαρκουλής Α. Ε., 2008, σ. 59)

Το κτήριο κατασκευάστηκε μεταξύ 1900 – 1905.

Λειτουργήσε το 1905 ως τυποβαφείο και υφαντουργείο με την επωνυμία «Θ. Δ. ΒΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ – ΑΔΕΛΦΟΙ ΕΝ ΣΥΡΟ».

Περιήλθε στην ιδιοκτησία του Νεωρίου και λειτουργήσε ως σούπερ-μάρκετ “ΝΕΩΡΙΟΥ”.

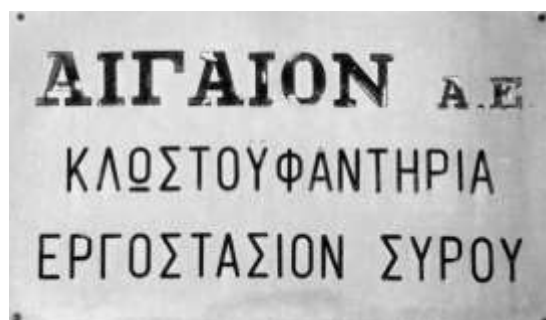
(Αγριαντώνη & Φένερλη, Ερμούπολη - Σύρος. Ιστορικό οδοιπορικό, 1999, σ. 134; Μαρκουλής Α. Ε., 2008, σσ. 59-63)

Το κτήριο είναι ιδιοκτησία του Δήμου Ερμούπολης και πλέον στεγάζει το σούπερ-μάρκετ “Α.Β.ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ”.

2.1.3.3 Εργοστάσιο Καρέλλα

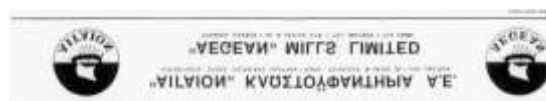
Πηγή: (Χάλαρης Δ. Ν., 2004, σ. 342)

Πηγή: (Χάλαρης Δ. Ν., 2004, σ. 345)

Πηγή: (Μαρκουλής Α. Ε., 2008, σ. 41)

Πηγή: (Μαρκουλής Α. Ε., 2008, σ. 40)

Πηγή: (Χάλαρης Δ. Ν., 2004, σ. 345)

Πηγή: (φωτογραφία Καψάσκης Δημήτριος, 2024)

Το κτήριο κατασκευάστηκε το 1896.

Στη θέση του προϋπήρχε ένας ανεμόμυλος και το 1870 ιδρύθηκε εκεί το σχοινοποιείο του Γεώργιου Γλύκα (εκ Χίου) το οποίο λειτούργησε ως το 1896.

Αρχικά λειτούργησε σαν υφαντήριο και στη συνέχεια δημιουργήθηκε στον ίδιο χώρο και κλωστήριο.

Το 1946 η εταιρεία ονομάζεται «ΚΛΩΣΤΟΥΨΑΝΤΟΥΡΓΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ Α.Ε.»

Το υφαντήριο διέκοψε τις εργασίες του το 1958.

Το κλωστήριο έκλεισε το 1990 και περιήλθε, κατόπιν πλειστηριασμού στην εταιρία σούπερ-μάρκετ “ΑΤΛΑΝΤΙΚ”

(Αγριαντώνη & Φένερλη, Ερμούπολη - Σύρος. Ιστορικό οδοιπορικό, 1999, σσ. 134-136; Μαρκουλής Α. Ε., 2008, σσ. 38-41)

Σήμερα στεγάζει το σούπερ-μάρκετ “ΜΑΣΟΥΤΗΣ”.

2.1.3.4 Εργοστάσιο Κρυστάλλη – Τσαγκαράκη

Πηγή: (Χάλαρης Δ. Ν., 2004, σ. 382)

Πηγή: (Μαρκουλής Α. Ε., 2008, σ. 95)

Πηγή: (Μαρκουλής Α. Ε., 2008, σ. 99)

Πηγή: (Μαρκουλής Α. Ε., 2008, σ. 95)

Πηγή: (Μαρκουλής Α. Ε., 2008, σ. 99)

Πηγή: (φωτογραφία Καψάσκης Δημήτριος, 2024)

Τα κτήρια κατασκευάστηκαν το 1920 και το 1924.

Λειτουργήσε σαν υφαντουργείο.

(Αγριαντώνη & Φένερλη, Ερμούπολη - Σύρος. Ιστορικό οδοιπορικό, 1999, σ. 131)

Η εταιρεία «ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ – ΤΣΑΓΚΑΡΑΚΗΣ Ο.Ε.» δημιουργήθηκε μετά τη διάλυση της εταιρείας «ΜΠΑΡΜΠΕΤΑΣ – ΚΟΚΚΙΝΟΣ – ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ Ο.Ε.» το 1928.

Το εργοστάσιο ανέστειλε τη λειτουργία του το 1980.

(Μαρκουλής Α. Ε., 2008, σσ. 95-99)

Τα κτήρια σήμερα στεγάζουν εμπορικές αποθήκες.

2.1.3.5 Εργοστάσιο Φουστάνου

Πηγή: (Μαρκουλής Α. Ε., 2008, σ. 49)

Πηγή: (Σύνδεσμος Συριάνων, 2021)

Πηγή: (Σύνδεσμος Συριάνων, 2021)

Πηγή: (Μαρκουλής Α. Ε., 2008, σ. 55)

Πηγή: (Κτηματική Τράπεζα, 1998, σ. 129)

Πηγή: (Κτηματική Τράπεζα, 1998, σ. 129)

Πηγή: (Μαρκουλής Α. Ε., 2008, σ. 55)

Πηγή: (Χάλαρης Δ. Ν., 2004, σ. 351)

Πηγή: (Χάλαρης Δ. Ν., 2004, σ. 351)

Πηγή: (φωτογραφία Καψάσκης Δημήτριος, 2024)

Το κτήριο κατασκευάστηκε το 1903 με σχέδια και επίβλεψη του Δημητρίου Ελευθεριάδη.

Αρχικά λειτούργησε ως κλωστήριο με την επωνυμία «ΦΟΥΣΤΑΝΟΣ – ΚΑΡΕΛΛΑΣ – ΒΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ & ΣΙΑ».

Μέχρι το 1920 οι δύο άλλοι εταίροι, Βελισσαρόπουλος και Καρέλλας, είχαν αποχωρήσει και δημιουργήσει δικά τους κλωστήρια.

Το εργοστάσιο περιήλθε στην οικογένεια Φουστάνου και επεκτάθηκε στην υφαντουργία.

Ανέστειλε τις εργασίες του το 1962.

(Αγριαντώνη & Φένερλη, Ερμούπολη - Σύρος. Ιστορικό οδοιπορικό, 1999, σ. 123; Μαρκουλής Α. Ε., 2008, σσ. 49-58)

Σήμερα μεγάλο τμήμα των κτηρίων είναι εγκαταλειμμένο ενώ στο υπόλοιπο στεγάζονται εμπορικά καταστήματα και η υπηρεσία του ΟΑΕΔ.

2.1.4 Οι Αλευρόμυλοι

Οι αλευρόμυλοι αποτελούσαν έναν επίσης σπουδαίο κλάδο της Βιομηχανίας της Ερμούπολης. Στα εργοστάσια αυτά δεν παραγόταν μόνο αλεύρι αλλά και αρτοποιήματα και ζυμαρικά.

(Χάλαρης Δ. Ν., 2004, σ. 269)

2.1.4.1 Μύλος και Αποθήκη Ασημομύτη

Πηγή: (Χάλαρης Δ. Ν., 2004, σ. 270)

Πηγή: (Χάλαρης Δ. Ν., 2004, σ. 275)

Πηγή: (Χάλαρης Δ. Ν., 2004, σ. 277)

Πηγή: (φωτογραφία Καψάσκης Δημήτριος, 2024)

Ιδρύθηκε το 1866 από τον Γεώργιο Μπούμπουλη

Στο πέρας του χρόνου άλλαξε πολλά χέρια και το 1914 πέρασε στην εταιρία ΜΙΧΑΗΛ Γ. ΑΣΗΜΟΜΥΤΗΣ ΚΑΙ ΣΙΑ, Ατμόμυλος Κυκλάδων, Αλευροβιομηχανία.

Το κτήριο των αποθηκών του «Κυλινδρόμυλου Ασημομύτη» κατασκευάστηκε το 1936.

Κάτω από την αποθήκη (και μέσω τούνελ κάτω από την οδό Ποσειδωνίας), περνούσε μηχανικός κοχλίας για τη μεταφορά του σιταριού μέχρι το εργοστάσιο.

Μετατράπηκε σε κυλινδρόμυλο το 1924 και λειτούργησε μέχρι τη δεκαετία του 1960.

Περί το έτος 1968 όλη η ακίνητη περιουσία Ασημομύτη βγήκε σε αναγκαστικό πλειστηριασμό.

Αγοράστηκε από την εταιρεία «ΝΕΩΡΙΟΝ ΣΥΡΟΥ Α.Ε.» το 1971 η οποία και γκρέμισε το κτήριο του Κυλινδρόμυλου.

Στο κτήριο της αποθήκης λειτούργησε για κάποιο χρονικό διάστημα το Κ.Ε.Κ. Νεωρίου, αλλά επί του παρόντος δεν χρησιμοποιείται.

Το κτήριο που κτίστηκε στη θέση του Κυλινδρόμυλου είναι εγκαταλειμμένο.

(Αγριαντώνη & Φένερλη, Ερμούπολη - Σύρος. Ιστορικό οδοιπορικό, 1999, σ. 129; Χάλαρης Δ. Ν., 2004, σσ. 272-277)

2.1.4.2 Μύλος Βέλτσου

Πηγή: ΠΠΝ.58 (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980; Σύνδεσμος Συριάνων, 2021)

Πηγή: (Κτηματική Τράπεζα, 1998, σ. 129)

Πηγή: (φωτογραφία Καψάσκης Δημήτριος, 2024)

Το κτήριο κατασκευάστηκε το 1865 και καταλάμβανε όλο το οικοδομικό τετράγωνο.

Το 1899 ο μύλος βγήκε σε πλειστηριασμό.

Το κτήριο σήμερα ανήκει στο Νεώριο και έχει κηρυχθεί διατηρητέο.

Χρησιμοποιείται σαν πάρκινγκ.

(Αγριαντώνη & Φένερλη, Ερμούπολη - Σύρος. Ιστορικό οδοιπορικό, 1999, σ. 123; Β.Ι.Δ.Α., 2024)

2.1.4.3 Μύλος Χρυσού

Πηγή: (Χάλαρης Δ. Ν., 1999, σ. 46)

Πηγή: (Βαρθαλίτης Δ. Β., 2021, σ. 37)

Πηγή: (φωτογραφία Καψάσκης Δημήτριος, 2024)

Το τριώροφο κτήριο με τη μεγάλη καμινάδα κατασκευάστηκε μεταξύ 1860 – 1870.

Χρησιμοποιήθηκε ως αρτοποιείο, μακαρονοποιείο και σιδηρουργείο από τον Σταύρο Χρυσό.

Διέκοψε τις εργασίες του το 1902 με την πτώχευση του Δημητρίου Σ. Χρυσού.

Περί το 1920 άρχισαν να το γκρεμίζουν και να πουλούν τα οικοδομικά υλικά.

(Αγριαντώνη & Φένερλη, Ερμούπολη - Σύρος. Ιστορικό οδοιπορικό, 1999, σ. 129; Χάλαρης Δ. Ν., 2004, σσ. 267-268)

Στη θέση του σήμερα υπάρχει οικοδόμημα ενοικιαζόμενων καταστημάτων και κατοικιών.

2.1.5 Άλλα Κτήρια

Στη Σύρο έκτος από τους παραπάνω κλάδους υπήρξε μεγάλη δραστηριότητα και σε κλάδους όπως η Υαλουργία, η Σκαγιοποιεία κ.α.

2.1.5.1 Εργοστάσιο Κατσιμαντή

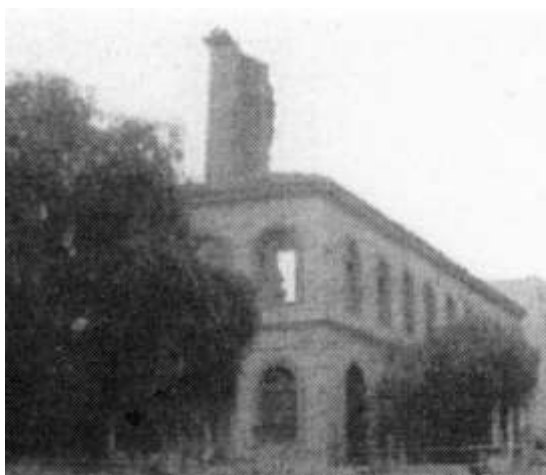
Πηγή: ΠΠΝ.59α (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980)

Πηγή: (pandektis.ekt.gr)

Πηγή: (Δεκαβάλλας, Αναμνήσεις ενός Δημάρχου, 2016, σ. 216)

Πηγή: (Δεκαβάλλας, 2016, σ. 217)

Πηγή: (Δεκαβάλλας, 2016, σ. 218)

Πηγή: (Δεκαβάλλας, 2016, σ. 385)

Πηγή: (<https://www.tripadvisor.com.gr/>)

Πηγή: (Δεκαβάλλας, Αναμνήσεις ενός Δημάρχου, 2016, σ. 384)

Το κτήριο κατασκευάστηκε το 1888.

Αρχικά στέγαζε το εργοστάσιο μολυβδοσκαγιών του Λύσανδρου Γιαμαλάκη και από το 1894 το ατμοκίνητο εργοστάσιο κατασκευής καρφοβελόνων, κυνηγετικών σφαιριδίων και ψαρόκολλας των Αδελφών Γ. Βρατσάνου και Λ. Γιαμαλάκη.

Περί το 1905 πέρασε στον Ανδρέα Δ. Κατσιμαντή και συνέχισε τη λειτουργία του ως χρωματοποιείο.

Διέκοψε τις εργασίες του το 1930.

Το 1991 κατέρρευσε ο πύργος καταστρέφοντας και τη στέγη του κτηρίου

Το 1994 το ακίνητο πέρασε στην ιδιοκτησία του Δήμου Ερμούπολης προχωρώντας στην μελέτη και σταδιακή αποκατάσταση του κτηρίου για τη δημιουργία και στέγαση του Βιομηχανικού Μουσείου Ερμούπολης.

Από το 2000 στεγάζει τις κεντρικές υπηρεσίες και τους εκθεσιακούς χώρους του ΚεΤεΠο-BME.

(Αγριαντώνη & Φένερλη, Ερμούπολη - Σύρος. Ιστορικό οδοιπορικό, 1999, σ. 130; ΚεΤεΠο-BME, 2010; Δεκαβάλλας, Αναμνήσεις ενός Δημάρχου, 2016, σσ. 213-219)

2.1.5.2 Υαλουργείο Διακάκη

Πηγή: (Αγριαντώνη & Φένερλη, 1999, σ. 129; Χάλαρης Δ. Ν., 2004, σ. 285)

Πηγή: (Σύνδεσμος Συριάνων, 2021)

Πηγή: (φωτογραφία Καψάσκης Δημήτριος, 2024)

Πηγή: (φωτογραφία Καψάσκης Δημήτριος, 2024)

Το κτήριο κατασκευάστηκε το 1868.

Μέχρι το τέλος του 19^{ου} αιώνα στέγαζε τον αλευρόμυλο του Γεωργίου Δαμιανού.

Από το 1915 λειτούργησε ως υαλουργείο υπό την επωνυμία «Υαλουργείο Σύρου ΔΙΑΚΑΚΗΣ, ΜΟΥΓΙΑΣ, ΤΣΙΡΟΠΙΝΑΣ».

Περί το 1923, μετά από διαμάχες, κύριος κάτοχος του εργοστασίου έγινε ο Μηνάς Δ. Διακάκης.

Το εργοστάσιο έκλεισε το 1970 όταν αγοράστηκε από την εταιρεία «ΝΕΩΡΙΟΝ ΣΥΡΟΥ Α.Ε.» η οποία και γκρέμισε το κτήριο.

(Αγριαντώνη & Φένερλη, Ερμούπολη - Σύρος. Ιστορικό οδοιπορικό, 1999, σ. 129; Χάλαρης Δ. Ν., 2004, σσ. 281-285)

Στη θέση του σήμερα υπάρχει κτήριο στο οποίο φιλοξενείτε η Α.Α.Δ.Ε καθώς και διάφορα άλλα καταστήματα και ιατρεία.

2.2 Η ναυτιλία

*Χρωματισμένη χαλκογραφία, ανατύπωση Δήμου Ερμούπολης.
Πηγή: (Προσωπικό Αρχείο)*

Η εποχή της βιομηχανικής επανάστασης, της αύξησης της παγκόσμιας παραγωγής, των ταχύτερων επικοινωνιών και φθηνότερων μεταφορών συντέλεσαν στην διαμόρφωση και ανάπτυξη της παγκόσμιας οικονομίας από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα. Το εμπόριο και η ναυτιλία οργανώθηκαν πάνω σε διεθνή εμπορικά και ναυτιλιακά δίκτυα συνεισφέροντας στην παγκοσμιοποίηση της οικονομίας. Η αύξηση του εμπορίου χύδην φορτίων και κυρίως σιτηρών, προκάλεσε την σύνδεση της ανατολικής μεσογείου και της μαύρης θάλασσας με τις οικονομίες της δύσης με αποτέλεσμα την εκρηκτική άνοδο της ναυτιλίας και του εμπορίου αποφέροντας πολύ μεγάλα κέρδη για τους Έλληνες.

(Χαρλαύτη, 2003, σσ. 103-107)

Η δραστηριότητα της εμπορικής ναυτιλίας υπήρξε ένας από τους βασικούς παράγοντες που οδήγησαν στη δημιουργία της Ερμούπολης κατά το 19ο αιώνα.

(Φουστάνος, 2022)

2.2.1 Λιμάνι

Τοπογραφικό σχέδιο της Ερμούπολης, L. Weber, 1837.

Πηγή: (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980, σ. 67)

Σχέδιο του λιμανιού και γενική άποψη της Ερμούπολης, Α. Ζαβός, 1840.

Πηγή: ΠΙΝ.6 (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980; Αγγριαντώνη & Φένερλη, Ερμούπολη - Σύρος. Ιστορικό οδοιπορικό, 1999)

Αεροφωτογραφία της Ερμούπολης, 1934, φωτογραφία από υδροπλάνο της ΑΛΑ.ΛΙΤΤΟΡΙΑ

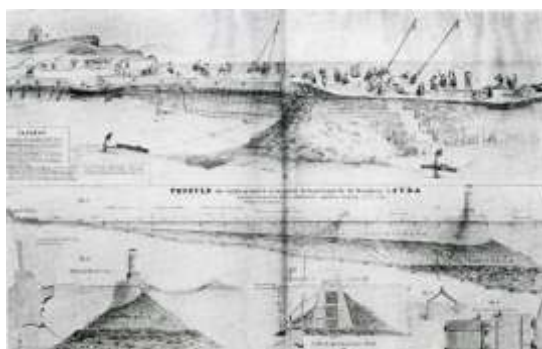
Πηγή: (Syros Agenda, 2018)

Πηγή: (Βαρθολίτης Δ. Β., 2021, σ. 37)

*Λιμάνι Ερμούπολης, 1880
Πηγή: (Syros Agenda, 2018)*

Πηγή: (Αγριαντώνη & Φένερλη, Ερμούπολη - Σύρος. Ιστορικό οδοιπορικό, 1999, σ. 34)

Πηγή: (Syros Agenda, 2018)

Πηγή: (<https://cyclades24.gr/>)

Το λιμάνι της Ερμούπολης βίωσε ιδιαίτερη δραστηριότητα κατά τη διάρκεια της Επανάστασης. Αργότερα, με την ίδρυση του ελληνικού κράτους, εξελίχθηκε σε σημαντικό εμπορικό κέντρο με διεθνή αναγνώριση. Κατά το πρώτο μισό του 19ου αιώνα, όταν το εμπόριο και οι επικοινωνίες εξαρτιόνταν κυρίως από τη θάλασσα, η Ερμούπολη λειτούργησε ως γέφυρα που συνέδεε την Ελλάδα με τα μεγάλα εμπορικά κέντρα της Ευρώπης και της Ανατολής. Η οργάνωση του λιμανιού ήταν προτεραιότητα για την κυβέρνηση.

(Τραύλος & Κόκκου, *ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα*, 1980, σσ. 35-36)

Από τις αρχές του 19^{ου} αιώνα ξεκίνησαν να λαμβάνουν χώρα αλληπάλλληλα έργα μεγάλης κλίμακας για τη μετατροπή του φυσικού όρμου της Σύρου σε εμπορικό λιμάνι.

Τα πρώτα έργα μεταξύ 1834 – 1840, επικεντρώθηκαν στο «Νησάκι» με στόχο την ενίσχυση της ασφάλειας και τη βελτίωση της υποδομής του λιμανιού.

Στα μέσα του 19^{ου} αιώνα πραγματοποιήθηκαν επεμβάσεις για τη μετατόπιση της ναυπηγοεπισκευαστικής ζώνης νοτιότερα, τη δημιουργία των εγκαταστάσεων της Ελληνικής Ατμοπλοΐας και την οικοδόμηση του νέου Τελωνείου.

Στα 1880 πραγματοποιήθηκε εκβάθυνση, ολοκληρώθηκε η προκυμαία και επεκτάθηκαν οι εγκαταστάσεις της Ελληνικής Ατμοπλοΐας.

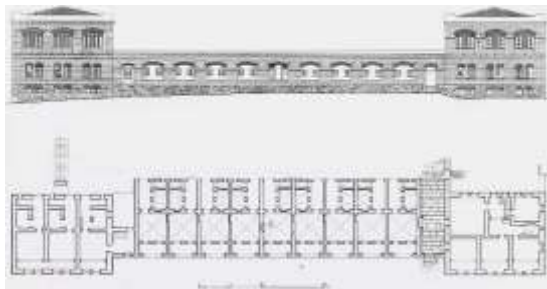
Η παρούσα όψη του λιμανιού είναι αποτέλεσμα έργων των τελευταίων δεκαετιών.

(Αγριαντώνη & Φένερλη, *Ερμούπολη - Σύρος. Ιστορικό οδοιπορικό*, 1999, σ. 31)

2.2.2 Λοιμοκαθακτήριο

*Το Λοιμοκαθακτήριο στη διάρκεια της οικοδόμησης του. Υδατογραφία του W. von Weiler, 1840.
Πηγή: ΠΠΝ.35 (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980)*

*Κάτοψη και όψη βόρειας πλευράς του Λοιμοκαθακτηρίου.
Πηγή: (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980, σ. 113)*

Πηγή: ΠΠΝ.34α (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980)

Πηγή: ΠΠΝ.36β (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980)

Πηγή: ΠΙΝ.36α (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980)

Πηγή: (Δεκαβάλλας, Αναμνήσεις ενός Δημάρχου, 2016, σ. 127)

Το κτήριο κατασκευάστηκε μεταξύ του 1839 – 1841.

Σχεδιάστηκε από τον Wilhelm von Weiler και κτίστηκε υπό την επιταγή του Λάμπρου Ζαβού.

Ήταν ένα από τα βασικά εργαλεία του νέου κράτους για να κατοχυρώσει την εμπορική και ναυτική του θέση στην ανατολική μεσόγειο, για να ξεχωρίσει από την υπόλοιπη "βάρβαρη" και μολυσμένη Ανατολή και για να γίνει αξιόπιστος εταίρος της εκβιομηχανιζόμενης ταχύτατα δυτικής Ευρώπης.

Από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα σταδιακά εγκαταλείφθηκε.

Από το τέλος του 19^{ου} αιώνα ως τα πρόσφατα μεταπολεμικά χρόνια επαναχρησιμοποιήθηκε ως φυλακή.

Από το 1908 στέγασε το «Άσυλο Φρενοβλαβών».

Το κτήριο ανήκει στο δήμο Ερμούπολης και είναι εγκαταλειμμένο, αν και προοριζόταν για την εγκατάσταση του Καζίνο.

(Δεκαβάλλας, Αναμνήσεις ενός Δημάρχου, 2016, σσ. 127-130; Αγριαντώνη & Φένερλη, Ερμούπολη - Σύρος. Ιστορικό οδοιπορικό, 1999, σσ. 153-154)

2.2.3 Ελληνική Ατμοπλοΐα

Πηγή: (Syros Agenda, 2018; Λούκος, 2022, σ. 95)

Περί τα μέσα του 19ου αιώνα ο ατμός συνεχώς αναπτυσσόταν διεκδικώντας να πάρει τη θέση των ιστίων. Το πρώτο ατμόπλοιο ξεκίνησε να κατασκευάζεται στη Σύρο το 1853 για λογαριασμό όμως άλλης πόλης.

Ακολουθώντας λοιπόν τις εξελίξεις της εποχής της ανέλιξης και ακμής του νησιού, τις ανάγκες εκσυγχρονισμού της ναυτιλίας για τη διατήρηση τακτικής συγκοινωνίας μεταξύ των παραλίων της χώρας αλλά και με το εξωτερικό, η πρωτοβουλία ντόπιων παραγόντων για τη συγκέντρωση κεφαλαίων τόσο ιδιωτικών όσο και κρατικών, έφερε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία της "Ελληνικής Ατμοπλοΐας" στις αρχές του 1857.

Η εταιρεία πτώχευσε το 1893.

Το εργοστάσιο της Ελληνικής Ατμοπλοΐας, 1860-1861

Πηγή: (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980, σ. 148; Λούκος, 2022, σ. 94)

Το κτήριο κατασκευάστηκε το 1860 σε σχέδια και υπό την επίβλεψη του Pietro Sampro.

Δημιουργήθηκε στη θέση του παλαιού λοιμοκαθαρτηρίου το οποίο κατεδαφίστηκε περί τα 1857-1858.

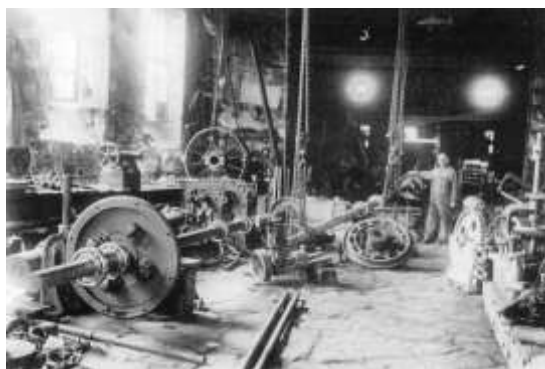
Αποτελούσε το εργοστάσιο της Ελληνικής Ακτοπλοΐας.

Περί το 1898, πέντε έτη μετά την πτώχευση της "Ελληνικής Ατμοπλοΐας", το εργοστάσιο ανέλαβε η εταιρεία «Νεώριον & Μηχανουργία Σύρου».

2.2.4 Μηχανουργεία

Πηγή: (Χάλαρης Δ. Ν., 2004, σ. 327)

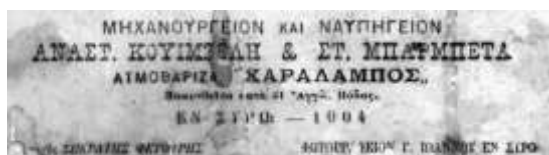
Πηγή: (Χάλαρης Δ. Ν., 2004, σ. 326)

Πηγή: (Χάλαρης Δ. Ν., 2004, σ. 327)

*Μηχανουργείο Αναστ. Κουιμιζέλη και Αδελφού.
Πηγή: (Syros Agenda, 2018; Β.Ι.Δ.Α., 2024)*

Πηγή: (Κρίνος, 2005, σ. 125).

Πηγή: (Χάλαρης Δ. Ν., 2004, σ. 326)

Το Μηχανουργείο Μπαρμπέτα δημιουργήθηκε το 1865 από τον Σταύρο Μπαρμπέτα (1840 - 1912).

Το 1898 ενώθηκε με το Μηχανουργείο του Αναστάσιου Κουιμζέλη.

Από τη συνένωση προέκυψε το "Μηχανουργείον και Ναυπηγείον Αν. Κουιμζέλη & Στ. Μπαρμπέτα", στις εγκαταστάσεις του οποίου υπό την εποπτεία του σπουδασμένου στην Αγγλία ναυπηγού Σωκράτη Φετουρή πραγματοποιείται για πρώτη φορά στην Ελλάδα κοπή και μεγέθυνση πλοίου.

Το 1906 ο Αν. Κουιμζέλης αποχωρεί και το μηχανουργείο περνάει στα χέρια των Αδελφών Στ. Μπαρμπέτα.

Αποτελούσε το δεύτερο μεγαλύτερο μηχανουργείο μετά το Νεώριο και διέκοψε τη λειτουργία του κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Το 1953 αγοράστηκε από τους Αδελφούς Ρεθύμνη μαζί με το "κλειστό" Νεώριο στο οποίο και ενσωματώθηκε έκτοτε.

(Β.Ι.Δ.Α., 2024; Χάλαρης Δ. Ν., 2004, σσ. 325-327)

2.2.5 Ναυπηγεία - Καρνάγια

Ταρσανάς, 1936.

Πηγή: Eli Lotar, Centre Pompidou (<https://www.centrepompidou.fr/en/>)

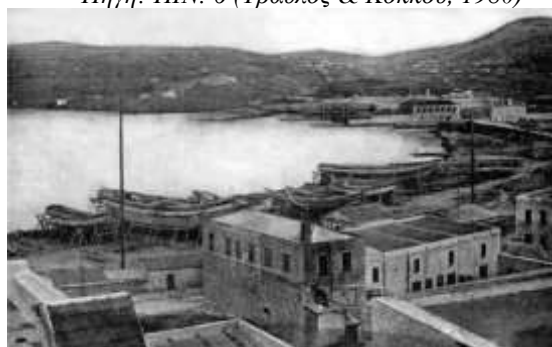

Ταρσανάς, 1936.

Πηγή: Eli Lotar, Centre Pompidou (<https://www.centrepompidou.fr/en/>)

Χρήση χάρτη για υπόδειξη θέσεων εγκαταστάσεων
 Πηγή: ΠΙΝ. 6 (Τραύλος & Κόκκου, 1980)

Πηγή: (Syros Agenda, 2018)

Ταρσανάς, 1900
 Πηγή: (Syros Agenda, 2018)

Πηγή: (Syros Agenda, 2018; Χάλαρης Δ. Ν., 2004, σ. 456)

Από τα πρώτα χρόνια εγκατάσταση των προσφύγων και τη δημιουργία της Νέας Πόλης η δυτική ακτή του λιμανιού χρησιμοποιήθηκε για την επισκευή αλλά και κατασκευή πλοίων.

Αρχικά τα ναυπηγεία εκτείνονταν μεταξύ του σημερινού Επιβατικού Σταθμού μέχρι το παλαιό κτήριο της Π.Υ.

Για λόγους όπως η επέκταση της πόλης, είτε λαμβάνοντας υπ' όψιν το Σχέδιο Πόλεως, τα ναυπηγεία μεταφέρθηκαν περί το 1867 νοτιότερα μεταξύ του σημερινού σούπερ-μάρκετ "ΜΑΣΟΥΤΗ" και του σούπερ-μάρκετ "ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗ".

Στη θέση αυτή, με αρκετά μικρότερη έκταση, βρίσκεται σήμερα το «**Ναυπηγείο Ταρσανάς**» (<https://xylonafigiki.gr/el/tarsanades-karnagia/naupigio-tarsanas>).

Ο χώρος επισκευής (καρνάγιο) αρχικά βρισκόταν μεταξύ του σημερινού κτηρίου της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου και του Επιβατικού Σταθμού.

Λόγω της προβληματικής κατάστασης της θέσης περί τα τέλη του 1857 μεταφέρθηκε νοτιότερα από τις εγκαταστάσεις του Νεωρίου, περίπου στη θέση που βρίσκονται σήμερα το «**Ναυπηγείο Ο Φουσκής**» (<https://xylonafigiki.gr/el/tarsanades-karnagia/naupigio-o-fouskis>) και το «**Καρνάγιο Οικογένειας Πολυδούλη**» (<https://xylonafigiki.gr/el/tarsanades-karnagia/karnagio-ikogenias-polidouli>).

(Βαρθαλίτης Δ. Β., 2021, σσ. 246-255; Αγριαντώνη & Φένερλη, Ερμούπολη - Σύρος. Ιστορικό οδοιπορικό, 1999, σσ. 127, 136)

2.3 Το εμπόριο

*Χρωματισμένη χαλκογραφία, ανατύπωση Δήμου Ερμούπολης.
Πηγή: (Προσωπικό Αρχείο)*

Μεταξύ των τριών κύριων λιμανιών της Ελλάδας των μέσων του 19^{ου} αιώνα, μαζί με την Πάτρα και τον Πειραιά, βρίσκεται και η Ερμούπολη, η οποία κάλυπτε σε αξία το 30% του συνολικού εισαγωγικού και μικρό κομμάτι του εξαγωγικού εμπορίου της χώρας. Το λιμάνι της συγκέντρωνε σχεδόν το σύνολο του εισαγωγικού και διαμετακομιστικού εμπορίου με κύρια προϊόντα διακίνησης τα σιτηρά, τα οικοδομικά υλικά, τα υφάσματα και τα αποικιακά. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι το 1861 διακινήθηκε το 86% της αξίας των εισαγωγών και της διαμετακόμισης. Το φυσικά προστατευόμενο λιμάνι της Σύρου αποτέλεσε το πρώτο ναυτιλιακό και εμπορικό κέντρο της χώρας. Κυρίαρχες χώρες στο εισαγωγικό και διαμετακομιστικό εμπόριο ήταν η Ελλάδα, η Αγγλία, η Τουρκία και η Αυστρία. Η προσφυγική προέλευση του πληθυσμού της αποτέλεσε την εθνοτοπική δικτύωση προσφέροντας τη δυνατότητα πρόσβασης σε μεγάλα οικονομικά κέντρα και ισχυρούς χρηματοπιστωτικούς πόλους.

(Χατζιωάννου, 2003, σσ. 79-80)

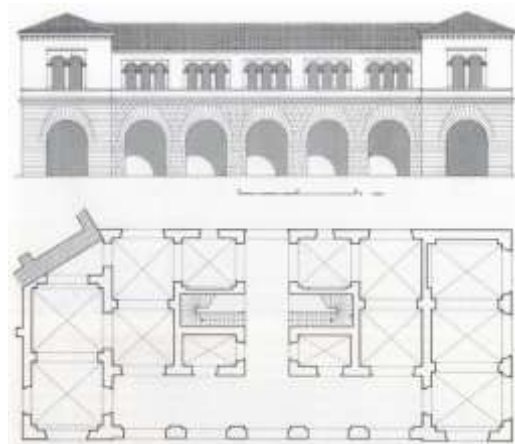
Η Σύρος κατέχει ξεχωριστή θέση στον εμπορικό χάρτη της Ελλάδας. Ο λόγος για αυτό είναι ότι κατάφερε να γίνει το κεντρικό εμπορικό κέντρο. Οι ελληνικές πόλεις, τα νησιά, η Συρία, η Αίγυπτος και οι περισσότερες τουρκικές επαρχίες εξαρτιόντουσαν από τη Σύρο για την προμήθεια εμπορευμάτων. Κατά τον 19ο αιώνα, και ιδιαίτερα στα πρώτα 50 χρόνια, η Ερμούπολη ήταν το απόλυτο κέντρο του διαμετακομιστικού εμπορίου. Οι αποθήκες της συγκεντρώνονταν προϊόντα από όλα τα μέρη του κόσμου. Παρόλα αυτά, μετά το 1858, το εξωτερικό εμπόριο της Σύρου άρχισε να υποβαθμίζεται, και έτσι εμφανίστηκαν τα πρώτα σημάδια παρακμής

(Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980, σσ. 39-40)

2.3.1 Τελωνείο

Πηγή: ΠΠΝ.40 (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980)

Κάτοψη και όψη Τελωνείου, Αρχιτέκτονας Αλ. Γεωργαντάς, 1859 – 1861.

Πηγή: (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980, σ. 125)

Το κτήριο του Τελωνείου όπως ήταν το 1958.

Πηγή: (Χάλαρης Δ. Ν., 1999, σ. 35)

Το κτήριο κατασκευάστηκε μεταξύ του 1859 – 1861 και αντικατέστησε το πρώτο τελωνείο της Ερμούπολης το οποίο αποτελούταν από ένα μικρό κτίσμα κοντά στην κεντρική πλατεία.

Σχεδιάστηκε από τον Αλέξανδρο Γεωργαντά.

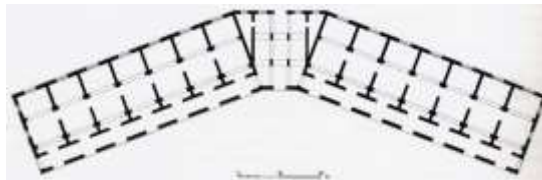
Κατασκευάστηκε για να καλύψει τον συνεχώς αυξανόμενο ρυθμό των διαδικασιών της τελωνειακής υπηρεσίας, ακολουθώντας την συνεχή ανάπτυξη της εμπορικής κίνησης του λιμένα της Ερμούπολης.

(Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980, σ. 123; Χάλαρης Δ. Ν., 1999, σ. 31)

2.3.2 Αποθήκες Διαμετακόμισης

Πηγή: (Λούκος, 2022, σ. 372)

Κάτοψη των αποθηκών της Διαμετακομίσεως, Αρχιτέκτονας J. Erlacher, 1834.

Πηγή: (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980, σ. 105)

Γενική άποψη των αποθηκών της Διαμετακομίσεως.

Πηγή: ΠΙΝ.31α (Τραύλος & Κόκκου, 1980)

Το εσωτερικό των αποθηκών της Διαμετακομίσεως.

Πηγή: ΠΙΝ.32α (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980)

Το εσωτερικό των αποθηκών της Διαμετακομίσεως.

Πηγή: ΠΠΝ.32β (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980)

Πηγή: (φωτογραφία Καψάσκης Δημήτριος, 2024)

Κατασκευάστηκαν μεταξύ 1834 – 1839 και αποτελούν ένα από τα πρώτα Δημόσια κτήρια του απελευθερωμένου κράτους.

Σχεδιάστηκαν από τον Βαυαρό αρχιτέκτονα J. Erlacher.

Σκοπός τους ήταν να εξυπηρετήσουν το διαμετακομιστικό εμπόριο καθώς η Ερμούπολη αποτελούσε τη γέφυρα που συνέδεε την Ελλάδα με τα μεγάλα εμπορικά κέντρα της Δύσης και τις χώρες της Ανατολής.

Οι αποθήκες στους χώρους τους σήμερα στεγάζουν το Λιμεναρχείο, το Λιμενικό Ταμείο, την Τεχνική Υπηρεσία Περιφέρειας Κυκλάδων, το Ναυτικό Όμιλο Σύρου, αίθουσες εργαστηρίων της Ακαδημίας Εμπορικού Ναυτικού Σύρου καθώς και την Δημοτική Πινακοθήκη Κυκλάδων .

(Αγριαντώνη & Φένερλη, 1999, σσ. 34-35; Χάλαρης Δ. Ν., 1999, σ. 25)

2.3.3 Δημοτικές Αποθήκες

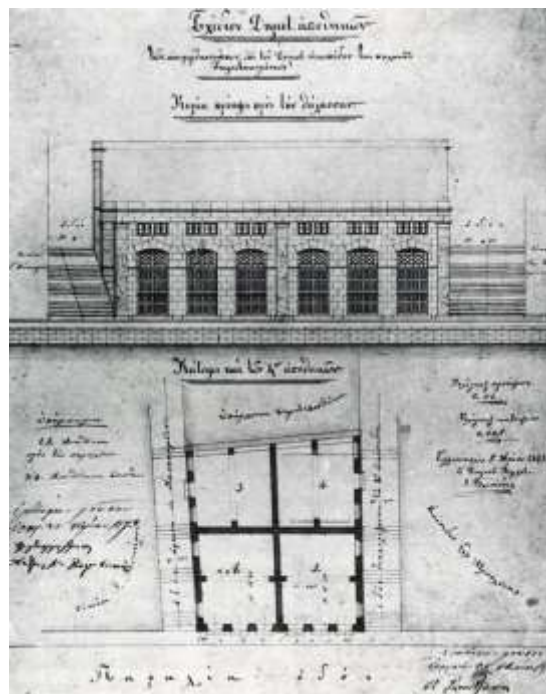

Πηγή: ΠΠΝ.50α (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980)

Η πλάγια όψη των Δημοτικών Αποθηκών

Πηγή: (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980, σ. 145)

Πηγή: (Αγριαντώνη & Φένερλη, 1999, σ. 43; Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980, σσ. 144-146)
Σχέδιο του αρχιτέκτονα Ι. Βλυσίδη για τις Δημοτικές Αποθήκες, 1873.

Πηγή: (Δεκαβάλλας, Αναμνήσεις ενός Δημάρχου, 2016, σ. 129)

Πηγή: (φωτογραφία Καψάσκης Δημήτριος, 2024)

Κατασκευάστηκαν περί το 1873.

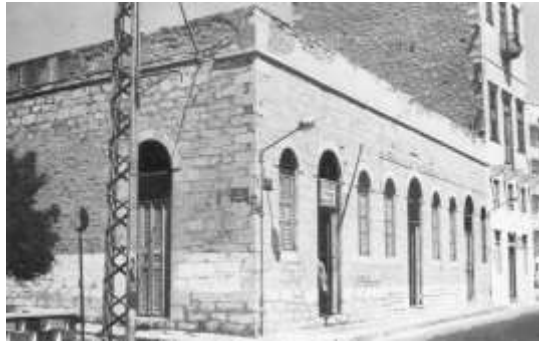
Σχεδιάστηκαν από τον Ιωάννη Βλυσίδα

Για μικρό χρονικό διάστημα στέγασαν τμήμα του Καζίνο της Σύρου.

Σήμερα στεγάζουν τον επιβατικό σταθμό του λιμένα Ερμούπολης.

Πηγή: (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980, σ. 145)

2.3.4 Αποθήκες Αφών Βοκοτόπουλου

Πηγή: ΠΠΝ.51α (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980)

Πηγή: (φωτογραφία Καψάσκης Δημήτριος, 2024)

Κατασκευάστηκε περί το 1884.

Λειτουργούσε ως αποθήκη σιδηρικών ιδιοκτησίας των "Αδελφών Κ. Βοκοτόπουλου".

Μεταγενέστερα επισκευάστηκε και φιλοξένησε εμπορικά καταστήματα.

Από τις αρχές του 2024 εκτός από εμπορικά καταστήματα, φιλοξενεί υποκατάστημα της Εθνικής Τράπεζας.

(Αγριαντώνη & Φένερλη, Ερμούπολη - Σύρος. Ιστορικό οδοιπορικό, 1999, σ. 45)

2.3.5 Τηλεγραφεία και Ταχυδρομεία

2.3.5.1 Κτήριο Τηλεγραφείου

Πηγή: (Syros Today, 2020)

Πηγή: <https://www.levantineheritage.com/eastern-telegraph-company.html>

Πηγή: <http://aensyrou.edu.gr/>

Η Σύρος συνδέθηκε τηλεγραφικά με τον Πειραιά το 1859.

Το 1887 η Τηλεγραφική υπηρεσία ενώνεται με την Ταχυδρομική και λειτουργεί ως Γενική Διεύθυνση Ταχυδρομείων και Τηλεγραφείων του Υπουργείου Εσωτερικών.

Η αγγλική εταιρεία Eastern Telegraph Co Ltd ανέλαβε την εκμετάλλευση του δικτύου το 1878.

Το κτήριο του Τηλεγραφείου κατασκευάστηκε μετά το 1880 και βρισκόταν στην Ερμούπολη, εκεί που στεγάζεται σήμερα Ακαδημία Εμπορικού Ναυτικού Σύρου.

Το κτήριο των Αποθηκών κατασκευάστηκε το 1854 και λειτούργησε σαν το εργοτάξιο που ξεκινούσαν τα καλώδια.

Το κτήριο των αποθηκών σήμερα παραμένει εγκαταλειμμένο..

(Syros Today, 2020; Αγριαντώνη & Φένερλη, 1999, σσ. 35-36,154)

2.3.5.2 Κτήριο Αποθηκών

Πηγή: (Syros Today, 2020)

Πηγή: (Syros Today, 2020)

Πηγή: (Syros Today, 2020)

Πηγή: (φωτογραφία Καψάσκης Δημήτριος, 2024)

3. Πολιτισμός

*Χρωματισμένη χαλκογραφία, ανατύπωση Δήμου Ερμούπολης.
Πηγή: (Προσωπικό Αρχείο)*

Με την ανάπτυξη της Σύρας δημιουργήθηκαν νέες κοινωνικές τάξεις οι κάθε μία εκ των οποίων ακολουθούσε το δικό της τρόπο ζωής. Οι μεγαλέμποροι ξεχώριζαν από όλους του υπόλοιπους πολίτες. Είχαν δικούς τους κανόνες και τύπους σχηματίζοντας μία κλειστή κοινωνία. Παρά τον γρήγορο πλουτισμό τους δεν ξέχασαν το παρελθόν τους, προσφέροντας χρήματα στον αγώνα της χώρας που συνεχιζόταν, σε κοινωνικούς σκοπούς, σχολεία, νοσοκομεία, δρόμους, λιμάνια, ορφανοτροφεία και την ανάδειξη του πολιτισμού. Έφτιαξαν κτήρια και σπίτια που έμοιαζαν με παλάτια χρησιμοποιώντας κυρίως μάρμαρο, διακοσμημένα εσωτερικά με δημιουργίες φημισμένων ζωγράφων. Δημιούργησαν λέσχες, καζίνα και λυρικό θέατρο προσφέροντας πλούσιο θέαμα.

(Χάλαρης Δ. Ν., 2004, σ. 245)

3.1 Κοινωνία

Πλατεία Μιαούλη με το Δημαρχείο.

Πηγή: (Λούκος, 2022, σ. 51)

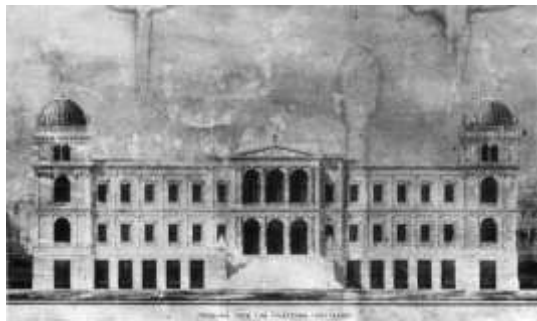
Οι λόγοι που συνέβαλλαν στη δημιουργία της «ξεχωριστής» κοινωνίας της Ερμούπολης είναι πολλοί. Η θέση του νησιού επέτρεπε στους κατοίκους να έρχονται σε επικοινωνία τόσο με τον ελληνικό αλλά και τον ευρωπαϊκό κόσμο καθώς ήταν ένας κόμβος από τον οποίο περνούσαν όλα τα πλοία τα οποία κατευθύνονταν από την Ευρώπη στην Ελλάδα, την Τουρκία και την Αίγυπτο.

(Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980, σσ. 60-61)

3.1.1 Δημαρχείο

Πηγή: ΠΠΝ.47 (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980)

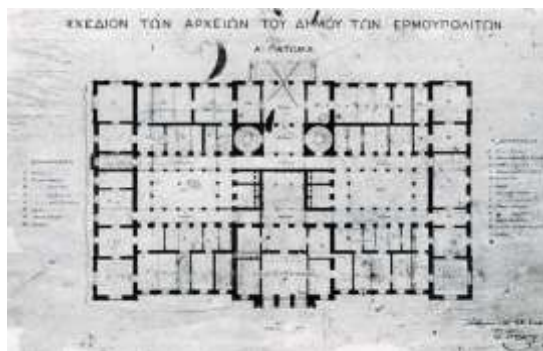
Σχέδιο - πρόταση του Ε. Τσίλερ για την οικοδόμηση του Δημαρχείου.

Πηγή: (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980, σ. 140)

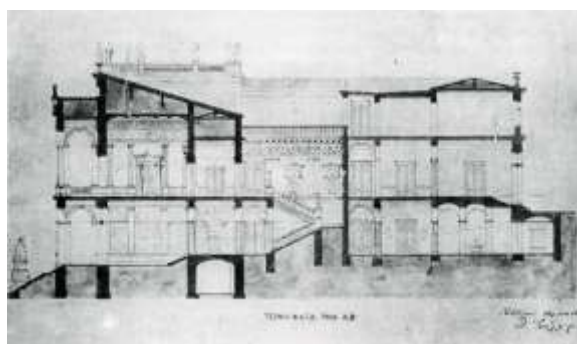
Σχέδιο - πρόταση του Ε. Τσίλερ για την οικοδόμηση του Δημαρχείου.

Πηγή: (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980, σ. 140)

Σχέδιο - πρόταση του Ε. Τσίλλερ για την οικοδόμηση του Δημαρχείου.

Πηγή: (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980, σ. 141)

Σχέδιο - πρόταση του Ε. Τσίλλερ για την οικοδόμηση του Δημαρχείου.

Πηγή: (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980, σ. 141)

Πηγή: (φωτογραφία Καψάσκης Δημήτριος, 2024)

Θεμελιώθηκε το 1876 και ολοκληρώθηκε το 1889.

Είναι ένα από τα μεγαλύτερα Δημαρχεία της Ελλάδας.

Αν και η δαπάνη για την ανέγερση του ξεπερνούσε τις οικονομικές δυνατότητες του Δήμου, το κτήριο αποτελούσε ζήτημα κύρους για την πόλη και τόνωσης του ηθικού των κατοίκων σε μία εποχή που η εμπορική παρακμή ήταν εμφανής

Έργο του Γερμανού αρχιτέκτονα Ερνέστο Τσίλλερ.

Εκτός από τις δημοτικές υπηρεσίες στο Δημαρχείο στεγάζονται τα Δικαστήρια, το Υποθηκοφυλακείο, το Αρχαιολογικό Μουσείο και άλλοι δημόσιοι φορείς.

(Αγριαντώνη & Φένερλη, Ερμούπολη - Σύρος. Ιστορικό οδοιπορικό, 1999, σσ. 64-68)

3.1.2 Θέατρο Απόλλων

Θέατρο Απόλλων περί το 1902

Πηγή: (Κτηματική Τράπεζα, 1998, σσ. 24-25; Μαρκουλής Α. Ε., 2014, σ. 18)

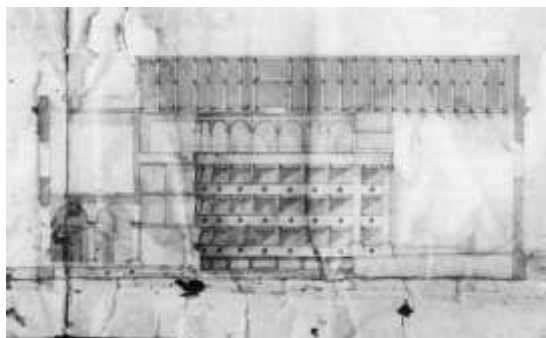
Θέατρο Απόλλων περί το 1903

Πηγή: (Μαρκουλής Α. Ε., 2014, σ. 30)

Σχέδια για την οικοδόμηση του θεάτρου «Απόλλων», P. Sampo, 1862..

Πηγή: (Τραύλος & Κόκκου, 1980, σ. 127; Μαρκουλής Α. Ε., 2014, σ. 16)

Σχέδια για την οικοδόμηση του θεάτρου «Απόλλων», P. Sampo, 1862..

Πηγή: (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980, σ. 127; Μαρκουλής Α. Ε., 2014, σ. 16)

Το θέατρο «Απόλλων», 1968.

Πηγή: ΠΠΝ.42 (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980)

Πηγή: (Μαρκουλής Α. Ε., 2014, σ. 64)

Πηγή: (Χάλαρης Δ. Ν., 2004, σ. 199)

Πηγή: (Μαρκουλής Α. Ε., 2014, σ. 30)

Κατασκευάστηκε μεταξύ του 1862 – 1864.

Σχεδιάστηκε από τον αρχιτέκτονα Pietro Sampo.

Αποτελούσε το έμβλημα της πολιτιστικής ανάπτυξης της Ερμούπολης.

Η αρχιτεκτονική του είναι επηρεασμένη από τέσσερα τουλάχιστον ιταλικά πρότυπα:

- Τη Σκάλα του Μιλάνου (1776)
- Το θέατρο San Carlo της Νάπολης (1816)
- Το ακαδημαϊκό θέατρο στο Castelfranco (1745)
- Το Teatro della Pergola της Φλωρεντίας (1755)

Πραγματοποιήθηκαν γενικές επισκευές το 1874, 1881, 1890 και 1896.

Το 1955 το θέατρο έπαψε να λειτουργεί καθώς το κτήριο κρίθηκε επικίνδυνο.

Τη μεγαλύτερη καταστροφή την επέφερε η γενική επισκευή του περί το 1968-1972 με την καθαίρεση της στέγης και των θεωρείων.

Από το 1978 μέχρι κα το 2000 δίνονταν στο θέατρο παραστάσεις αντιμετωπίζοντας τεράστιες δυσκολίες.

Η αποκατάσταση του διήρκεσε από το 1976 ως το 2000 οπότε και το θέατρο Απόλλων επαναλειτούργησε κανονικά.

(Αγριαντώνη & Φένερλη, Ερμούπολη - Σύρος. Ιστορικό οδοιπορικό, 1999, σσ. 77-78; Μαρκουλής Α. Ε., 2014, σσ. 19,52-55,65; Δεκαβάλλας, Αναμνήσεις ενός Δημάρχου, 2016, σσ. 201-209)

3.1.3 Λέσχη Ελλάς

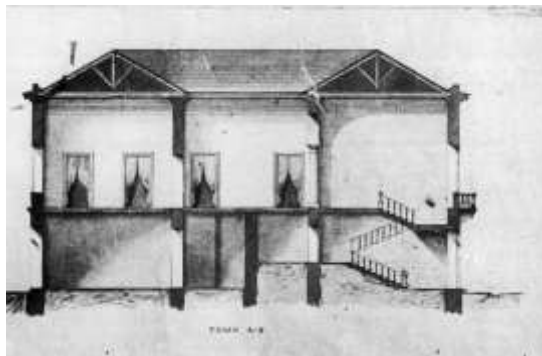

Πηγή: ΠΠΝ.36α (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980)

Σχέδια για την οικοδόμηση της Λέσχης «Ελλάς», P. Sapro, 1862..

Πηγή: (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980, σ. 129)

Σχέδια για την οικοδόμηση της Λέσχης «Ελλάς», P. Sapro, 1862..

Πηγή: (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980, σ. 129)

Παλιά σχέδια κατόψεων της Λέσχης..

Πηγή: (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980, σ. 130)

Λέσχη Ελλάς και στο ισόγειο καφενείο – ναυλαγορά.
Πηγή: (Ομάδα Facebook, 2010; Κτηματική Τράπεζα, 1998, σ. 240)

Λέσχη Ελλάς, 1903.
Πηγή: (Syros Agenda, 2018)

Κατασκευάστηκε μεταξύ 1862 – 1863.

Σχεδιάστηκε από τον αρχιτέκτονα Pietro Sampo.

Ο όροφος του στέγαζε τη «Λέσχη Ελλάς» ενώ στο ισόγειο του φιλοξενούνταν καφεενεία και αργότερα το ταχυδρομείο.

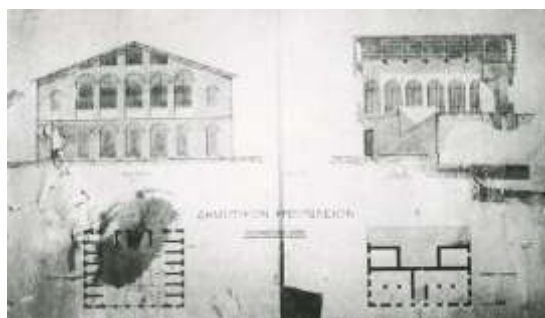
Πλέον αποτελεί το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου και από το 1953 στο ισόγειο στεγάζεται η Δημοτική Βιβλιοθήκη.

(Αγριαντώνη & Φένερλη, Ερμούπολη - Σύρος. Ιστορικό οδοιπορικό, 1999, σσ. 69-70)

3.1.4 Δημοτικό Κρεοπωλείο

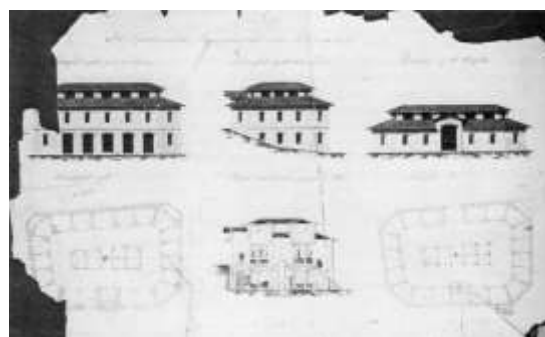
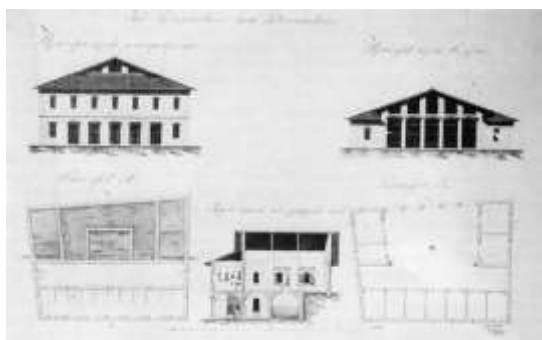

Πηγή: (Syros Agenda, 2018)

Τα σχέδια για την οικοδόμηση του Κρεοπωλείου, 1846.

Πηγή: (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980, σ. 117)

Προτάσεις σχεδίων του J. Erlacher, 1845.

Πηγή: (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980, σ. 116)

Πηγή: (Syros Agenda, 2018)

Πηγή: (Ομάδα Facebook, 2010)

Κατασκευάστηκε περί το 1846.

Τα αρχικά σχέδια του κτηρίου περί το 1845 από τον J. Erlacher.

Τα σχέδια που εφαρμόστηκαν για την κατασκευή του κτηρίου, πιθανόν από τον J. Erlacher ή από τον Γεράσιμο Μεταξά.

Η στέγη του έπεσε περί το 1924 και αργότερα το κτήριο κατεδαφίστηκε.

Στη θέση του κατασκευάστηκε το κτήριο της Νυκτερινής Σχολής Μηχανικών.

(Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980, σσ. 115-117; Αγριαντώνη & Φένερλη, 1999, σ. 41)

3.1.5 Δημοτικό Παντοπωλείο

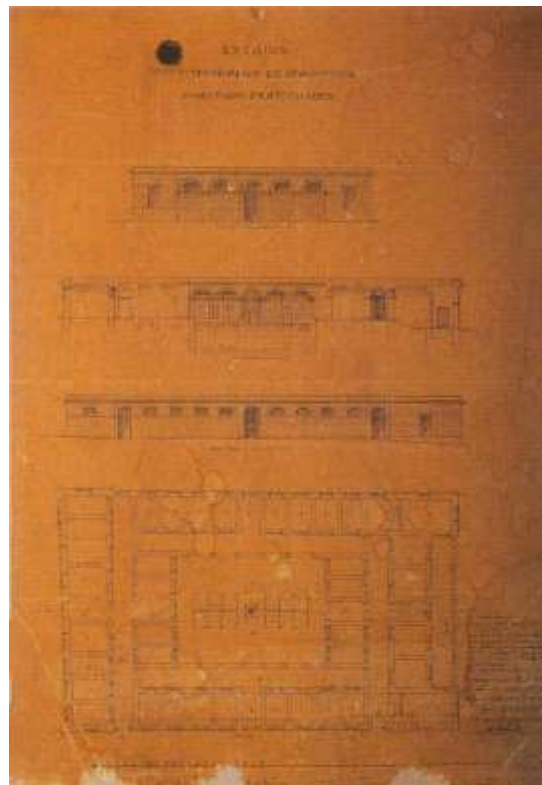

Πηγή: ΠΠΝ.39α (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980)

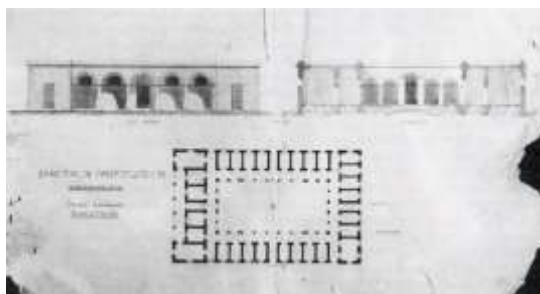
Συλλογή του Γερμανικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου (DAI) και του Αρχαιολογικού Ινστιτούτου του Πανεπιστημίου της Κολωνίας με τον τίτλο "Platia" και Κωδικό 5212 και A.Seriennummer:8006621, περί τα 1900 -1920

Πηγή: (Ομάδα Facebook, 2010)

Το αρχικό σχέδιο του Δημοτικού Παντοπωλείου, Γερ. Μεταξά, 1852-1853.

Πηγή: (Αγριαντώνη & Φένερλη, 1999, σ. 73)

Σχέδιο του Παντοπωλείου, 1855.

Πηγή: (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980, σ. 119)

Πηγή: (φωτογραφία Καψάσκης Δημήτριος, 2024)

Θεμελιώθηκε το 1855 και ολοκληρώθηκε το 1856 με την επίβλεψη του Αλ. Γεωργαντά.

Σχεδιάστηκε από το Γεράσιμο Μεταξά προβλέποντας τρεις εισόδους και 38 μαγαζιά. Τροποποιήθηκε στα 1878, στα 1890-1893 και στα 1923.

Νέα επέμβαση το 1936 από τον αρχιτέκτονα Ε.Μ. Καμπάνη είχε επιτυχές αποτέλεσμα και τη μετατροπή του το 1950 σε θερινό κινηματογράφο ο οποίος λειτουργεί ως σήμερα.

(Αγριαντώνη & Φένερλη, Ερμούπολη - Σύρος. Ιστορικό οδοιπορικό, 1999, σσ. 73-74)

3.2 Εκπαίδευση

Κεντρική Πλατεία, 1868.

Πηγή: (Syros Agenda, 2018; Κτηματική Τράπεζα, 1998, σ. 259)

Στην Ερμούπολη, η εκπαίδευση ήταν ένα από τα πρώτα μελήματα των κατοίκων. Σημαντικό ρόλο σε αρχικό στάδιο κυρίως διαδραμάτισαν και οι ιεραπόστολοι. Η συνεισφορά τους κρίνεται σημαντική τόσο στην ίδρυση σχολείων όσο και στη χρηματοδότησή τους.

Δημιουργήθηκαν πολλά και σημαντικά σχολεία τα οποία κάλυπταν διαφορετικές ανάγκες. Σχολεία δημόσια και ιδιωτικά, παρθεναγωγεία, ναυτικές σχολές και σχολεία εργατών και εργατριών. Καμία άλλη πόλη δεν παρουσίασε τέτοιο οργασμό στο μορφωτικό τομέα κατά τον 19^ο αιώνα.

(Αναστασίου, 2008, σ. 31; Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980, σ. 47)

3.2.1 Σχολή Χίλδνερ

Πηγή: (Syros Agenda, 2018; Αγριαντώνη & Φένερλη, 1999, σ. 91)

Πηγή: (φωτογραφία Καψάσκης Δημήτριος, 2024)

Το «Φιλελληνικόν Παιδαγωγείον» ιδρύθηκε μεταξύ 1827 - 1831 από τον Γερμανό ιεραπόστολο του προτεσταντικού ιεραποστολικού ιδρύματος της «Church Missionary Society» Frederik Hildner.

Περιλάμβανε τα εξής σχολεία: νηπιακό, αλληλοδιδασκτικό αρρένων, αλληλοδιδασκτικό θηλέων, Ελληνικό σχολείον και Διδασκαλείον κορασίδων

Λειτουργήσε μέχρι τον θάνατο του ιδρυτή του Frederik Hildner, το 1883.

Το 1885 το κτήριο αγοράστηκε από το Δήμο και στέγασε το Δημοτικό Παρθεναγωγείο.

Στη θέση του σήμερα υπάρχει οικοδόμημα κατοικιών.

(Πρίντζη-Καμπέλη & Καμπέλη, 2011; Σμυρναίος, 2006; Αγριαντώνη & Φένερλη, 1999, σ. 91; Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980, σ. 48).

3.2.2 Λύκειο Ευαγγελίδη

Πηγή: (Syros Agenda, 2013; Πρίντεζη-Καμπέλη & Καμπέλη, 2011, σ. 46)

Πηγή: (Syros Agenda, 2018)

Πηγή: (φωτογραφία Καψάσκης Δημήτριος, 2024)

Ιδρύθηκε από τον Χ. Ευαγγελίδη το 1842-1844.

(Πρίντεζη-Καμπέλη & Καμπέλη, 2011, σσ. 25, 30)

Εισήγαγε πρωτοποριακές μεθόδους διδασκαλίας για την εποχή του, όπως η έκδοση μαθητικών εφημερίδων, θεατρικών παραστάσεων και η διοργάνωση διαλέξεων.

(Πρίντεζη-Καμπέλη & Καμπέλη, 2011, σσ. 25-26)

Λειτουργήσε μέχρι το 1877 οπότε και μεταφέρθηκε στην Αθήνα

(Πρίντεζη-Καμπέλη & Καμπέλη, 2011, σ. 30).

Γύρω στα 1880 το κτήριο μετατράπηκε στο «Ξενοδοχείο της πόλεως» και έπειτα σε «Ξενοδοχείο της Γαλλίας».

(Αγριαντώνη & Φένερλη, Ερμούπολη - Σύρος. Ιστορικό οδοιπορικό, 1999, σ. 76)

Στη θέση του σήμερα υπάρχει κτήριο του 1957-1958, το οποίο μέχρι πρότινος στέγαζε τις υπηρεσίες του ΟΤΕ.

3.2.3 1^ο Γυμνάσιο

Πηγή: ΠΙΝ.33α (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980)

Πηγή: (Δεκαβάλλας, Αναμνήσεις ενός Δημάρχου, 2016, σ. 238) & (<https://www.syros.aegean.gr/el>)

<https://www.syros.aegean.gr/el>)

Σχεδιάστηκε από τον J. Erlacher, κατασκευάστηκε περί το 1833 και εγκαινιάστηκε στις 13 Νοεμβρίου 1834.

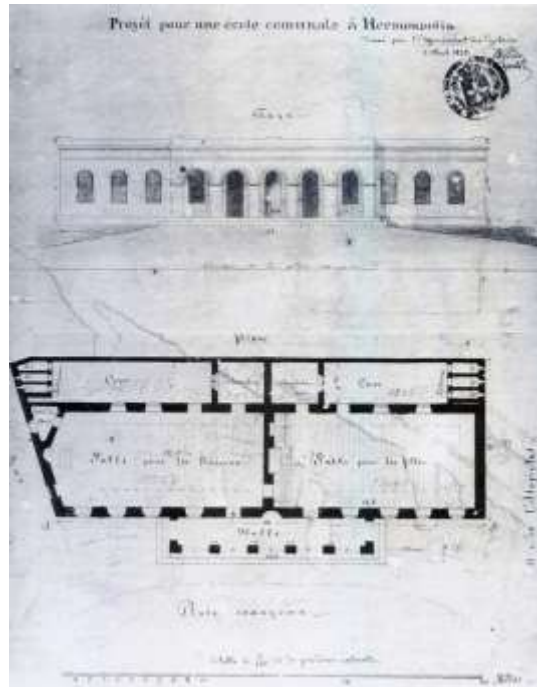
Είναι το πρώτο Γυμνάσιο που λειτούργησε στον Ελληνικό χώρο.

(Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980, σσ. 107-108)

Το κτήριο σήμερα στεγάζει την Πολυτεχνική Σχολή, Τμήμα Μηχανικών Σχεδίασης Προϊόντων και Συστημάτων του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

(<https://www.syros.aegean.gr/el>)

3.2.4 2^ο Δημοτικό

Σχέδιο του W. von Weiler, 1838.

Πηγή: (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980, σ. 109)

Κατασκευάστηκε το 1838.

Σχεδιάστηκε από τον Wilhelm von Weiler.

Ήταν ένα από τα πρώτα σχολικά κτήρια της Ερμούπολης.

Βρισκόταν στη θέση που βρίσκεται σήμερα το 2^ο Δημοτικό Σχολείο Ερμούπολης και σωζόταν ως το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

(Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980, σ. 108; Αghριαντώνη & Φένερλη, 1999, σ. 15)

3.2.5 Νυκτερινή Σχολή Μηχανικών

Πηγή: (Καπούτσος, 2022)

Ανέγερση κτηρίου, 1861

Πηγή: (Καπούτσος, 2022, σ. 154)

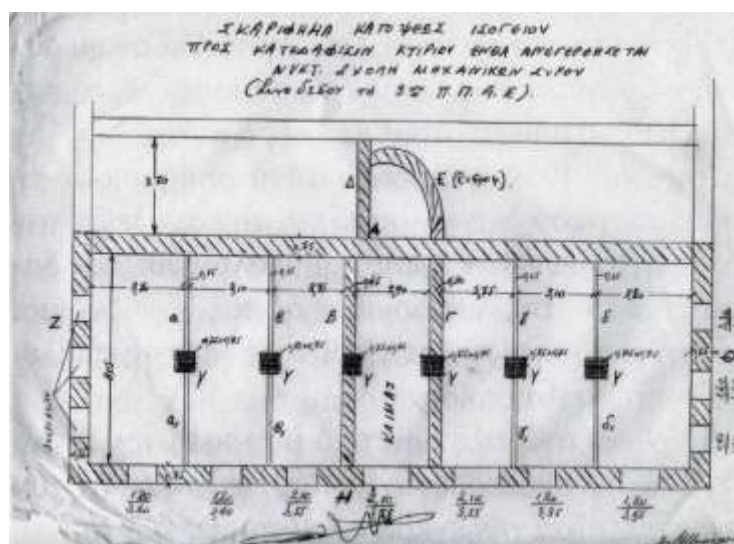
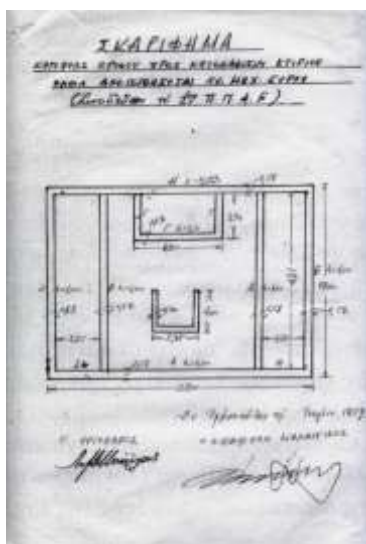

Το κτήριο περί το 2011

Πηγή: (Καπούτσος, 2022, σ. 164)

Πηγή: (Ομάδα Facebook, 2010)

Πηγή: (ΓΑΚ-Αρχεία Νομού Κυκλάδων; Καπούτσος, 2022, σ. 152)

Πηγή: (φωτογραφία Καψάσκης Δημήτριος, 2024)

Η Σχολή ιδρύθηκε το 1937 και στεγάστηκε κυρίως στο 1^ο Γυμνάσιο καθώς και στο 4^ο Δημοτικό σχολείο μέχρι και το 1964 οπότε εγκαταστάθηκε στο ιδιόκτητο κτήριο της.

Το κτήριο κατασκευάστηκε το 1964 ύστερα από την κατεδάφιση του ερειπωμένου κτηρίου του Κρεοπωλείου – Ιχθυοπωλείου το 1959.

Η Σχολή αρχικά λειτούργησε σε δύο βαθμίδες:

- Προπαρασκευαστικό τμήμα τριετούς φοίτησης
- Ειδικό μηχανολογικό τμήμα διετούς φοίτησης

Το προπαρασκευαστικό παρείχε απολυτήριο και τη δυνατότητα εγγραφής στην πρώτη τάξη του ειδικού μηχανολογικού, από όπου αποκτούσαν πτυχίο Μηχανικού.

Το 1954 η Σχολή αναβαθμίστηκε φέροντας τον τίτλο «Αναγνωρισμένη Ναυτική Σχολή Μηχανικών Εμπορικού Ναυτικού» υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας.

Το 1970 μετονομάστηκε σε «Μέση Ιδιωτική Τεχνική Σχολή Εργοδηγών, Νυκτερινό Τμήμα Μηχανικών Εμπορικού Ναυτικού».

Το 1977 εντάχθηκε στη βαθμίδα των Τεχνικών Λυκείων και μετατράπηκε σε «Ιδιωτικό Εσπερινό Λύκειο Μηχανικών Εμπορικού Ναυτικού».

Το 2000 υποβαθμίστηκε σε «Τεχνικό Εκπαιδευτήριο Ναυτικού και Ναυτιλιακού Τομέα Ενιαίου Κύκλου».

Το 2001 ιδρύθηκε και λειτούργησε και τμήμα Πλοιάρχων.

Το 2006 αναβαθμίστηκε εκ νέου σε «Ιδιωτικό Εσπερινό Επαγγελματικό Λύκειο Ναυτικού Κύκλου».

Το 2008 διακοπεί η λειτουργία της λόγω οικονομικών προβλημάτων καθώς και της δημιουργίας αντίστοιχης Δημόσιας Σχολής.

Εκτός από το ναυτικό τμήμα λειτούργησαν και άλλα αυτοτελή τμήματα.

- Κλωστοϋφαντουργική Σχολή από το 1954 έως το 1958
- Κατωτέρα Ιδιωτική Τεχνική Σχολή Μηχανοτεχνιτών από το 1955 έως το 1971.
- Κατωτέρα Ιδιωτική Τεχνική Σχολή Ηλεκτροτεχνιτών από το 1963 έως το 1971

Από το έτος 1994 το κτήριο στεγάζει υπηρεσίες της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου και τα τελευταία χρόνια την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου.

(Καπούτσος, 2022)

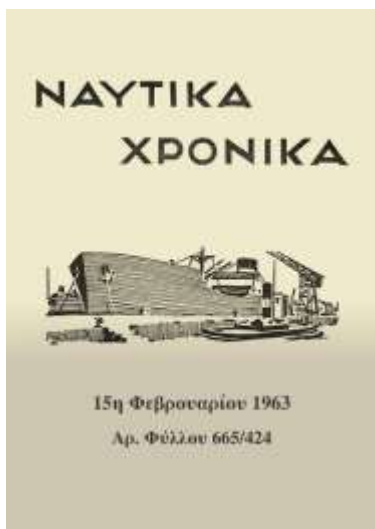
3.2.6 Ναυτική Σχολή Σύρου

Πηγή: <http://aensyrou.edu.gr/>

Πηγή: (<https://www.isalos.net/>)

Πηγή: (Ναυτικά Χρονικά, 1963)

Πηγή: <http://aensyrou.edu.gr/>

Πηγή: (φωτογραφία Καψάσκης Δημήτριος, 2024)

Το κτήριο κατασκευάστηκε το 1880 και μέχρι το 1925 στέγαζε το Τηλεγραφείο της αγγλικής εταιρείας Eastern Telegraph Co Ltd.

Τα εγκαίνια της Ναυτικής Σχολής Σύρου πραγματοποιήθηκαν στις 03 Φεβρουαρίου 1963.

Οι πρώτοι σπουδαστές της σχολής, περίπου ογδόντα στον αριθμό, εισήχθησαν μετά από προκήρυξη εισαγωγικών εξετάσεων που έλαβαν χώρα το καλοκαίρι του 1962.

Από τα μέσα της δεκαετίας του 1950 εκφράζονται δημοσίως οι πρώτες σκέψεις για ίδρυση δημόσιας σχολής μηχανικών και πλοιάρχων, που θα κάλυπτε τις ανάγκες των Κυκλάδων αλλά και της υπόλοιπης ελληνικής ναυτιλίας.

Τον Σεπτέμβριο του 1960, αποφασίζεται από το Συμβούλιο Ναυτικής Εκπαίδευσης η ίδρυση της σχολής.

(*Syros Agenda*, 2023; *Ναυτικά Χρονικά*, 1963)

Από την Ναυτική Σχολή Σύρου, πλέον Ακαδημία Εμπορικού Ναυτικού Σύρου, έχουν αποφοιτήσει πάνω από δύο χιλιάδες σπουδαστές. Αυτό το διάστημα φοιτούν 160 άτομα (4 έτη από 40 άτομα έκαστο).

(*Αλβέρτης*, 2024)

3.3 Πρόνοια

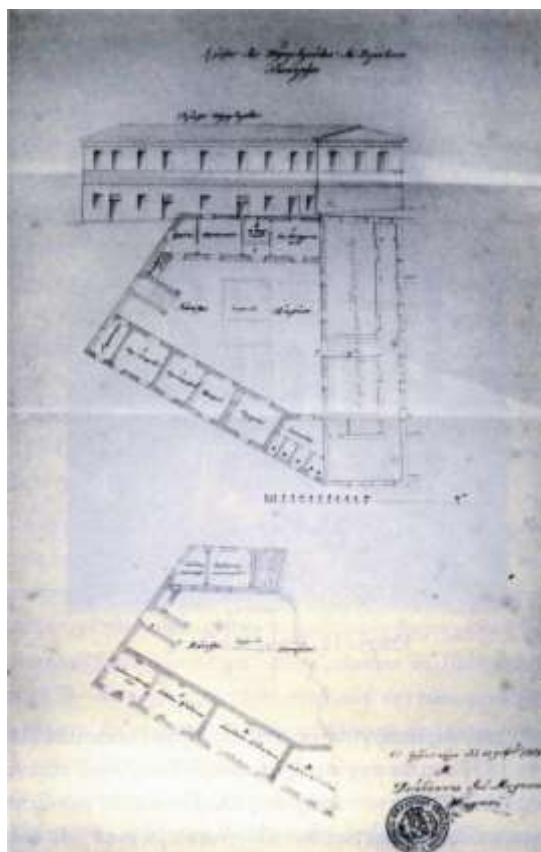

*Δημαρχιακό μέγαρο
Πηγή: (Syros Agenda, 2018)*

Η ανάπτυξη της Ερμούπολης συνοδεύτηκε από την ίδρυση διαφόρων κοινωνικών υπηρεσιών και υποδομών που στόχευαν στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των κατοίκων. Η οικονομική ευημερία που έφερε η ανάπτυξη της ναυτιλίας, του εμπορίου και της βιομηχανίας στην Ερμούπολη συνέβαλε στην ανάπτυξη και χρηματοδότηση των κοινωνικών υπηρεσιών. Οι εύποροι έμποροι και βιομήχανοι της πόλης χρηματοδότησαν πολλές από τις κοινωνικές πρωτοβουλίες και φιλανθρωπικά έργα, αναγνωρίζοντας τη σημασία της κοινωνικής συνοχής και ευημερίας για τη διατήρηση της οικονομικής σταθερότητας και ανάπτυξης.

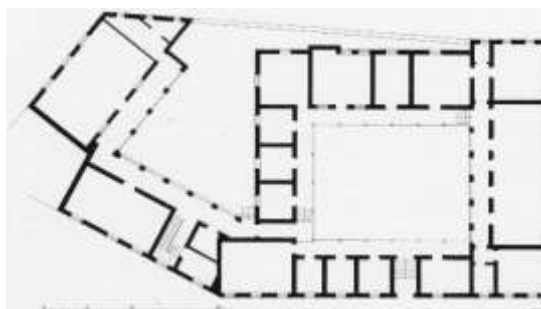
(Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980)

3.3.1 Δημοτικό Νοσοκομείο «ΕΛΠΙΣ»

Σχέδιο των παραρτημάτων του Δημοτικού Νοσοκομείου, 1856

Πηγή: (Λούκος, 2022, σ. 48)

Αποκατάσταση του αρχικού σχεδίου του Δημοτικού Νοσοκομείου

Πηγή: (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980, σ. 103)

Τοξοστοιχία από την εσωτερική αυλή του Δημοτικού Νοσοκομείου.

Πηγή: ΠΙΝ.30α (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980)

*Ψηφιδωτό δάπεδο στην αυλή του Δημοτικού Νοσοκομείου, 1861.
Πηγή: ΠΙΝ.30β (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980)*

*Δημοτικό Νοσοκομείο «ΕΛΠΙΣ», 1940. Γιατροί και νοσηλευτικό προσωπικό
Πηγή: (Χάλαρης Δ. Ν., 2004, σ. 28)*

*Ως ξενοδοχείο «Ευρώπη».
Πηγή: (Χάλαρης Δ. Ν., 2004, σ. 28)*

Πηγή: (Χάλαρης Δ. Ν., 2004, σσ. 26-27)

Πηγή: (φωτογραφία Καψάσκης Δημήτριος, 2024)

Κατασκευάστηκε το 1825 με πρωτοβουλία του Ρόδιου αρχιτέκτονα Γεωργίου Μηλιώνη και άρχισε να λειτουργεί το 1826.

Ήταν το πρώτο δημόσιο νοσοκομείο της χώρας και το παλαιότερο δημόσιο κτήριο της Ερμούπολης.

Την οριστική του μορφή την πήρε πολύ αργότερα καθώς στην αρχή αποτελούνταν από μια μικρή και πρόχειρη κατασκευή.

Λειτουργήσε ως νοσοκομείο μέχρι το 1958.

Το 1967 μετά από μεγάλη επέμβαση, επισκευάστηκε και μεταρρυθμίστηκε ώστε να στεγάσει το Δημοτικό Ξενοδοχείο «Ευρώπη».

(Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980, σσ. 102-104; Αργιαντώνη & Φένερλη, 1999, σ. 115)

Στο κτήριο στεγαζόταν από το 1997 μέχρι πρότινος το Καζίνο Σύρου.

(<http://www.casinosyros.gr/>)

3.3.2 Άσυλο Φρενοβλαβών

*Το Άσυλο Φρενοβλαβών Ερμουπόλεως, περί το 1910.
Πηγή: (Syros Agenda, 2018; Γ. Ν. Σύρου, 2024; Λούκος, 2022, σ. 429)*

Ιδρύθηκε το 1908 από το σωματείο «Φιλάνθρωπος Επιτροπή Ερμουπόλεως».

Στεγάστηκε και λειτούργησε στο κτήριο του Λοιμοκαθαρητηρίου στα Λαζαρέτα.

Σκοπός του η περίθαλψη των απόρων φρενοβλαβών που περιφέρονταν ρακένδυτοι στην Ερμούπολη.

Μετονομάστηκε σε “Βαρδάκειο Άσυλο Φρενοβλαβών Σύρου” λόγω των κληροδοτημάτων που άφησε υπέρ του ασύλου ο Ιωάννης Βαρδάκας.

Το 1949 σταμάτησε η λειτουργία του, καθώς οι ασθενείς του μεταφέρθηκαν σε νοσοκομείο της Αθήνας.

(Γ. Ν. Σύρου, 2024)

3.3.3 Φθισιατρείο Σύρου

Πηγή: (Γ. Ν. Σύρου, 2024)

Πηγή: (Syros Agenda, 2018)

Πηγή: (φωτογραφία Καψάσκης Δημήτριος, 2024)

Θεμελιώθηκε το 1921 στη θέση «Αυροφίλητο» με δαπάνες και παραχώρηση του ακινήτου του Ανδριώτη Εφοπλιστή Λεωνίδα Εμπειρικού.

Χρησιμοποιήθηκε ως Αντιφυματικό Θεραπευτήριο από τον Σύλλογο Υγιεινής Σύρου.

Το έτος 1940 μετονομάστηκε σε “Βαρδάκειο Φθισιατρείο Σύρου”, λόγω της μεγάλης δωρεάς του Ιωάννη Βαρδάκα. Μετά τη διάλυση του Συλλόγου Υγιεινής περιήλθε στην ιδιοκτησία του Γενικού Νοσοκομείου Σύρου.

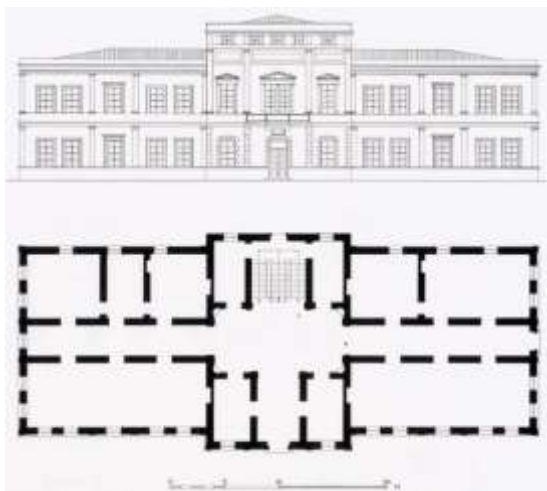
Από το 1995 λειτούργησε ως Μέση Τεχνική Επαγγελματική Νοσηλευτική Σχολή, στη συνέχεια ως Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης. Από τον Σεπτέμβριο του 2009 λειτούργησε ως Επαγγελματική Σχολή Βοηθών Νοσηλευτών και σήμερα λειτουργεί πάλι ως Δημόσιο Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης (Δ.Ι.Ε.Κ.).

(Γ. Ν. Σύρου, 2024)

3.3.4 Ορφανοτροφείο Θηλέων

Πηγή: (Syros Agenda, 2018)

Κάτοψη και όψη Ορφανοτροφείου Θηλέων, 1867-1870.

Πηγή: (Τραύλος & Κόκκου, ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα, 1980, σ. 133)

Πηγή: ΠΙΝ.44α, 44β (Τραύλος & Κόκκου, 1980)

Το κτήριο θεμελιώθηκε το 1867 και ολοκληρώθηκε το 1870 με έξοδα του Αλέξανδρου Μπαμπαγιώτη.

Χρησιμοποιήθηκε για περίπου πενήντα χρόνια και εγκαταλείφθηκε το 1923 κατόπιν κατολίσθησης του εδάφους στην περιοχή από την οποία κατέστη ακατοίκητο.

Το κτήριο έκτοτε έμεινε εγκαταλειμμένο και σιγά σιγά κατέρρευσε.

(Τραύλος & Κόκκου, 1980, σσ. 131-132)

3.3.5 Ορφανοτροφείο Near East Relief

Πηγή: (Syros Today, 2020)

Πηγή: (Syros Today, 2020)

*Η κατασκευή του ορφανοτροφείου, 1923.
Πηγή: (Syros Agenda, 2018)*

Πηγή: (Χάλαρης Δ. Ν., 2004, σ. 181)

Πηγή: (<https://cyclades24.gr/>)

Κατασκευάστηκε το 1924, με εντυπωσιακή ταχύτητα μέσα σε λίγους μήνες, από την οργάνωση «American Near East Relief».

Σκοπός του να στεγάσει και να φιλοξενήσει προσφυγόπουλα (Ελληνόπουλα και Αρμενόπουλα) μετά την μικρασιατική καταστροφή.

Λειτούργησε μόνο για πέντε χρόνια μέχρι το 1929.

Οι εγκαταστάσεις αργότερα χρησιμοποιήθηκαν ως «Σχολή Εφέδρων Αξιωματικών», ως «Σχολή Μόνιμων Αξιωματικών», ως «Κέντρο Εκπαιδεύσεως» και ως «Τάγμα Πεζοναυτών».

(Αγριαντώνη & Φένερλη, Ερμούπολη - Σύρος, Ιστορικό οδοιπορικό, 1999, σ. 137; Χάλαρης Δ. Ν., 2004, σσ. 178-181)

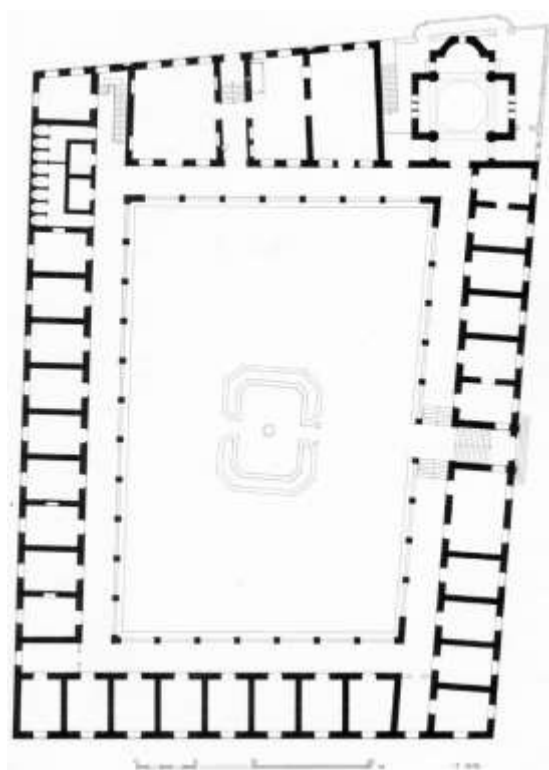
3.3.6 Πτωχοκομείο

Πηγή: (Syros Agenda, 2018)

Πηγή: ΠΙΝ.45α (Τραύλος & Κόκκου, 1980)

*Κάτοψη του Πτωχοκομείου, 1874 και της εκκλησίας του Αγ. Παντελεήμονα, 1883-1884.
Πηγή: (Τραύλος & Κόκκου, 1980, σ. 135)*

Πηγή: (φωτογραφία Καψάσκης Δημήτριος, 2024)

Το κτήριο θεμελιώθηκε και ολοκληρώθηκε το 1874 από τον εργολάβο Αριστείδη Βιδάλη, μετά από ενέργειες της «Φιλοπτώχου Εταιρείας Ερμουπόλεως».

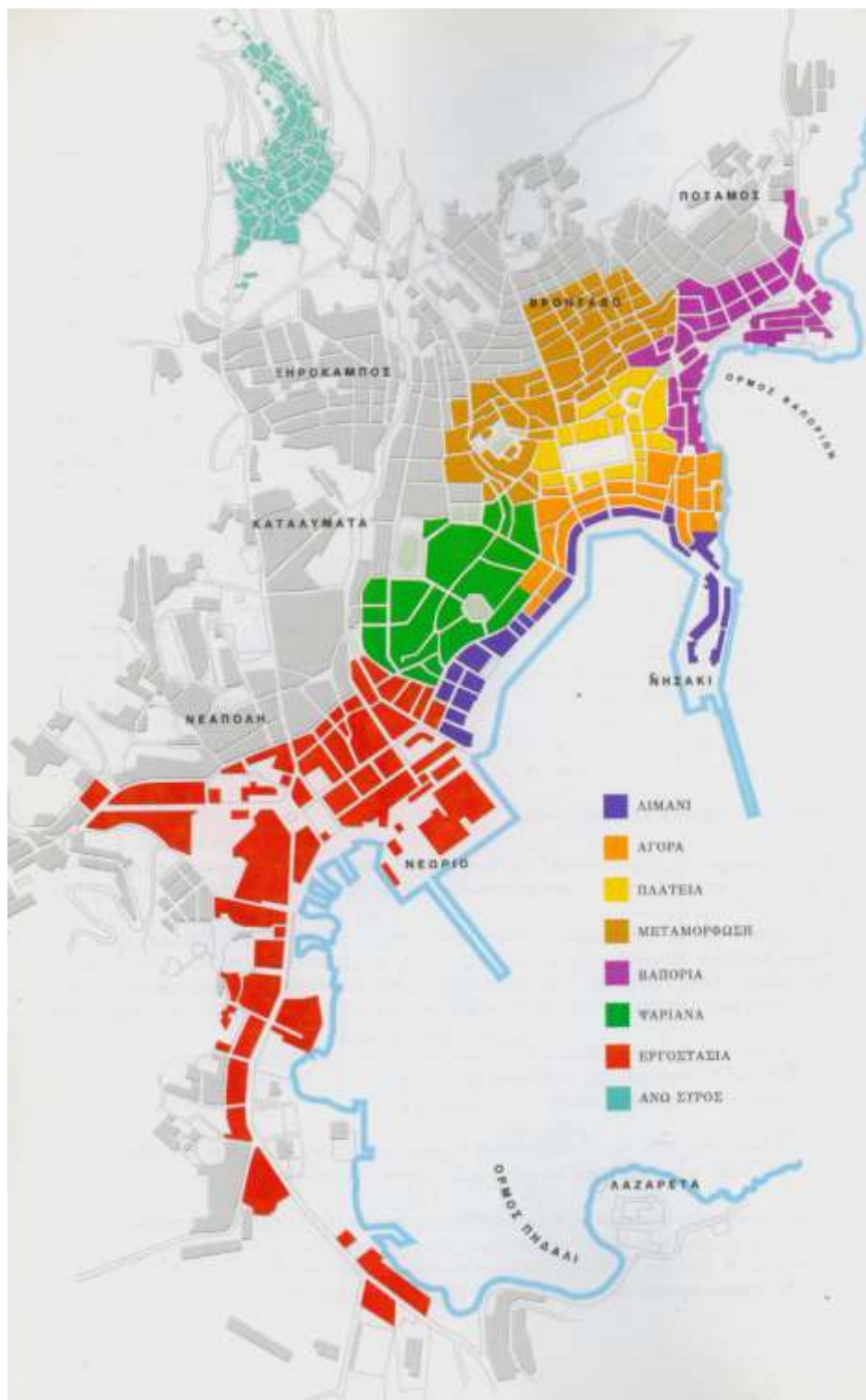
Η ανάγκη για την ίδρυση ενός ιδρύματος φιλοξενίας για φτωχούς και ηλικιωμένους έγινε εμφανής στην Ερμούπολη από το 1855.

Μόλις το 1872 οι όποιες ενέργειες άρχισαν να φέρνουν αποτελέσματα.

Ως κτήριο παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον καθώς μέχρι σήμερα εξυπηρετεί το έργο του, χωρίς να έχει υποστεί σοβαρές αλλαγές.

(Αγριαντώνη & Φένερλη, 1999, σ. 132; Τραύλος & Κόκκου, 1980, σσ. 135-137)

4. Χάρτης (Σημαντικά Κτήρια)

Οδηγός Ερμούπολης.
(Αγριαντώνη & Φένερλη, Ερμούπολη - Σύρος. Ιστορικό οδοιπορικό, 1999, σ. 10)

5. Το Έργο

Η ιστοσελίδα αυτή δημιουργήθηκε για τις ανάγκες της πτυχιακής μου εργασίας **Ανάπτυξη ιστοσελίδας με θέμα: «Σύρος: τα κτήρια μιλούν για την πόλη»**, για το Τμήμα Πολιτισμού και Δημιουργικών Μέσων και Βιομηχανιών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Το έργο μου αποσκοπεί στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ερμούπολης μέσω της καταγραφής και παρουσίασης των κτηρίων που ανήκουν στην ιστορική περίοδο της νεότερης Ελλάδας και που αναγέρθηκαν στην Ερμούπολη της Σύρου. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, η Ερμούπολη παρουσίασε σημαντική αρχιτεκτονική και πολεοδομική εξέλιξη, με τη δημιουργία κτηρίων που αποτελούν σήμερα χαρακτηριστικά παραδείγματα της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς του νησιού και της χώρας.

Η μεθοδολογία έρευνας και ανάπτυξης της ιστοσελίδας στηρίζεται σε συστηματικά και πολυεπίπεδα βήματα. Αρχικά, πραγματοποιήθηκε έρευνα σε αναγνωρισμένα έγκριτα επιστημονικά έργα, όπως βιβλία, άρθρα και μελέτες, για την ιστορία και την αρχιτεκτονική της Σύρου. Επιπλέον, συλλέχθηκε υλικό από πηγές βασιζόμενες κυρίως στο ΓΑΚ - Αρχείο Νομού Κυκλάδων, το οποίο περιλαμβάνει απεικονίσεις κτηρίων διαφορετικών χρονικών περιόδων, προσφέροντας οπτικά τεκμήρια για την ιστορική τους εξέλιξη. Παράλληλα, εντοπίστηκε και αξιολογήθηκε υλικό από ιστότοπους όπως οι "Syros Agenda", "Syros Today", "B.I.Δ.Α." και "ΚΕΤΕΠΟ", με την αποδελτίωση να οργανώνει και να κατηγοριοποιεί τις πληροφορίες βάσει αυθεντικότητας και ακρίβειας. Τα κείμενα της εργασίας στηρίζονται σε διεπιστημονική προσέγγιση, συνδυάζοντας πληροφορίες από διαφορετικές πηγές, ενώ αποσπάσματα από ιστορικά βιβλία ενίσχυσαν την αξιοπιστία και την επιστημονική βάση της ανάλυσης, προσφέροντας ιστορικό πλαίσιο και δεδομένα για τη λειτουργία και τη σημασία των κτηρίων. Συνολικά, πέρα της προσωπικής περιήγησης, η μεθοδολογία συνδυάζει ιστορικές, αρχιτεκτονικές και πολιτιστικές προσεγγίσεις, αναδεικνύοντας τον ρόλο των κτηρίων στην πολιτιστική ταυτότητα της Σύρου.

Πηγές για την ανάπτυξη της ιστοσελίδας

- Syros Agenda. (2013). *Ο χρησιμοθηρικός χαρακτήρας της εκπαίδευσης στην Ερμούπολη (1830-1880) – Η ιχνηλασία του μέσω μέσα από τις επιστολές του Νικολάου Δραγούμη*. Ανάκτηση από Syros Agenda: <https://www.syros-agenda.gr/o-chrisimothirikos-charaktiras-tis-ekpaidefsis-stin-ermoupoli-1830-1880-i-ichnilasia-tou-meso-mesa-apo-tis-epistoles-tou-nikolaou-dragoumi/>
- Syros Agenda. (2013). *Χρήστος Ευαγγελίδης & το Ελληνικό Λύκειο Ευαγγελίδη στην Σύρο*. Ανάκτηση από Syros Agenda: <https://www.syros-agenda.gr/christos-evangelidis-to-elliniko-lykeio-evangelidi-stin-syro/>
- Syros Agenda. (2015). *Τα καλύτερα λοιμοκαθαρτήρια στην Ανατολή είναι εκείνα της Σύρας, του Πειραιά, της Κέρκυρας και της Μάλτας*. Ανάκτηση από Syros Agenda: <https://www.syros-agenda.gr/ta-kalytera-loimokathartiria-stin-anatoli-einai-ekeina-tis-syras-tou-peiraia-tis-kerkyras-kai-tis-maltas/>
- Syros Agenda. (2015). *Το λιμάνι της Ερμούπολης*. Ανάκτηση από Syros Agenda: <https://www.syros-agenda.gr/to-limani-tis-ermoupolis/>
- Syros Agenda. (2017). *Εταιρεία Ελληνικής Ατμοπλοΐας (1857-1869) – Υποθέσεις έρευνας και προβληματική*. Ανάκτηση από Syros Agenda: <https://www.syros-agenda.gr/etaireia-ellinikis-atmoploias-1857-1869-ypotheseis-erevnas-kai-provlimatik/>
- Syros Agenda. (2017). *Η βιομηχανία της Ερμούπολης*. Ανάκτηση από Syros Agenda: <https://www.syros-agenda.gr/i-viomichania-tis-ermoupolis/>
- Syros Agenda. (2017). *Τα εργοστάσια της Ερμούπολης – Η βιομηχανική ιστορία της Σύρου*. Ανάκτηση από Syros Agenda: <https://www.syros-agenda.gr/ta-ergostasia-tis-ermoupolis-i-viomichaniki-istoria-tis-syrou/>
- Syros Agenda. (2018). *Μια σπάνια συλλογή ιστορικών τεκμηρίων της Σύρου*. Ανάκτηση από Syros Agenda: <https://www.syros-agenda.gr/mia-spania-syllogi-istorikon-tekmirion-tis-syrou/>
- Syros Agenda. (2019). *Γενικό Νοσοκομείο Σύρου «Βαρδάκειο και Πρώϊο». Αυτή είναι η ιστορία του*. Ανάκτηση από Syros Agenda: <https://www.syros-agenda.gr/geniko-nosokomeio-syrou-vardakeio-kai-proio-afti-einai-i-istoria-tou/>
- Syros Agenda. (2023). *60 χρόνια από τα εγκαίνια της Σχολής Πλοιάρχων Σύρου*. Ανάκτηση από Syros Agenda: <https://www.syros-agenda.gr/60-chronia-apo-ta-egkainia-tis-scholis-ploiarchon-syrou/>
- Syros Agenda. (2023). *Παραχώρηση και μετατροπή σε υπαίθριο πολιτιστικό χώρο το «Εργοστάσιο Λαδόπουλου»*. Ανάκτηση από Syros Agenda: <https://www.syros-agenda.gr/parachorisi-kai-metatropi-se-ypaithrio-politistiko-choro-to-ergostasio-ladopoulou/>
- Syros Today. (2020). *Εργοστάσιο και Οικογένεια Λαδόπουλου*. Ανάκτηση από Syros Today: <https://www.syrotoday.gr/News/109677-Ergostasio-kai-Oikogeneia-Ladopoyloy.aspx>
- Syros Today. (2020). *Τα «ταμπάκια» της Σύρου. Η πρώτη σπίθα. Η άγνωστη και συναρπαστική ιστορία της βυρσοδεψίας στην Ερμούπολη*. Ανάκτηση από Syros Today: <https://www.syrotoday.gr/News/132954-Ta-tampakia-tis-Syroy-H-proti-spitha-H-agnosti-kai-synarpastiki-istoria-tis-vyrsodepsias-stin-Ermoupoli.aspx>

- Syros Today. (2020). *Το Αμερικανικό Ορφανοτροφείο Near East Relief στη Σύρο*. Ανάκτηση από Syros Today: <https://www.syrostoday.gr/News/109760-To-Amerikaniko-Orfanotrofeio-Near-East-Relief-sti-Syro.aspx>
- Syros Today. (2020). *Το μνημειώδες κτήριο της Eastern Telegraph Company στα Λαζαρέτα της Ερμούπολης*. Ανάκτηση από Syros Today: <https://www.syrostoday.gr/News/132674-To-mnimeiodes-ktirio-tis-Eastern-Telegraph-Company-sta-Lazareta-tis-Ermoypolis.aspx>
- Syros Today. (2022). *Οι Ταρσανάδες, τα Καρνάγια, οι Ξυλοναυπηγοί και οι Καραβομαραγκοί της Σύρου (Μέρος Α'-Ζ')*. Ανάκτηση από Syros Today: <https://www.syrostoday.gr/News/142254-Oi-Tarsanades-ta-Karnagia--oi-Ksylonaypigoi-kai-oi-Karavomaragkoi-tis-Syroy-Meros-Z.aspx>
- Αγριαντώνη, Χ., & Δημητρόπουλος, Δ. (2008). *Σύρος και Ερμούπολη. Συμβολές στην ιστορία του νησιού, 15ος-20ος αι.* Αθήνα: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών.
- Αγριαντώνη, Χ., & Φένερλη, Α. (1999). *Ερμούπολη - Σύρος. Ιστορικό οδοιπορικό*. Αθήνα: ΟΛΚΟΣ.
- ΑΕΝ Σύρου. (2013). *Ακαδημία Εμπορικού Ναυτικού Σύρου*. Ανάκτηση από ΑΕΝ Σύρου: <http://aensyrou.edu.gr/>
- Αλβέρτης, Γ. (2024, 12 12). *Ακαδημία Εμπορικού Ναυτικού Σύρου- Κωνσταντίνα Κορακά: «Στόχος η ουσιαστική συντήρηση του Ιστορικού κτηρίου»*. Ανάκτηση από logotipos.gr: <https://www.logotipos.gr/akadimia-eborikou-naftikou-syrou-konstantina-koraka-stochos-i-ousiastiki-syntirisi-tou-istorikou-ktiriou/>
- Αναστασίου, Τ. (2008). *Σύρα. Ιστορικής μνήμη. Περιήγηση*. Ερμούπολη: Τυποκυκλαδική ΑΕ.
- Β.Ι.Δ.Α. (2024). *Βιομηχανικά Δελτία Απογραφής*. Ανάκτηση από Β.Ι.Δ.Α.: <https://vidarchives.gr/>
- Βαρθαλίτης, Δ. Β. (2020). *Συριανά Γράμματα - Τα πρώτα χρόνια της Ερμούπολης*. Αθήνα: Εκπαιδευτήρια Άγιος Παύλος.
- Βαρθαλίτης, Δ. Β. (2021). *Συριανά Γράμματα - Τα Ναυπηγεία της Σύρου* (Τόμ. 10). Αθήνα: Εκπαιδευτήρια Άγιος Παύλος.
- Γ. Ν. Σύρου. (2024). *Γενικό Νοσοκομείο Σύρου «Βαρδάκειο και Πρώιο»*. Ανάκτηση από Γ. Ν. Σύρου: <https://vardakeio.gov.gr/history/>
- ΓΑΚ-Αρχαία Νομού Κυκλάδων. (χ.χ.). Ανάκτηση από ΓΑΚ-Αρχαία Νομού Κυκλάδων: <http://gak.kyk.sch.gr/index.html>
- Δεκαβάλλας, Γ. Ν. (2016). *Αναμνήσεις ενός Δημάρχου (Τόμ. Α' Τόμος (1990 - 2002))*. Ερμούπολη: Ο Λόγος των Κυκλάδων.
- Δεκαβάλλας, Γ. Ν. (2017). *Αναμνήσεις ενός Δημάρχου (Τόμ. Β' Τόμος (2003 - 2014))*. Ερμούπολη: Ο Λόγος των Κυκλάδων.
- Δελής, Α. (2010). *Ερμούπολη (Σύρος): Το Ναυπηγικό Κέντρο της Ιστιοφόρου Ναυτιλίας, 1830-1880*. Κέρκυρα: Ιόνιο Πανεπιστήμιο.
- Δελής, Α. (2012). *Το Ναυπηγείο της Ερμούπολης το 19ο αιώνα: προϋποθέσεις, παραγωγική επίδοση και χαρακτηριστικά της πρώτης εν Ελλάδι «βιομηχανίας»*. Ρέθυμνο: ΙΜΣ/ΙΤΕ.
- Καπούτσος, Κ. Τ. (2022). *Νυκτερινή Σχολή Μηχανικών Σύρου*. Σύρος: Εκτυπωτική.
- ΚεΤεΠο-ΒΜΕ. (2010). *Κέντρο Τεχνικού Πολιτισμού - Βιομηχανικό Μουσείο Ερμούπολης*. Ανάκτηση από ΚεΤεΠο-ΒΜΕ: <http://www.ketepo.gr/el>

- Κρίνος, Δ. Α. (2005). *Η Σύρα ή Σύρος και η ναυτιλία της κατά τον 19ο αιώνα. Μια ιστορική συμβολή*. Ερμούπολη: ΑΚΤΙΝΑ - Νίκος Ψιλλόπουλος.
- Κτηματική Τράπεζα. (1998). *Νεοκλασική Ερμούπολη*. Αθήνα: Κτηματική Τράπεζα.
- Λούκος, Χ. (2022). *Η Ερμούπολη της Σύρου (1821 - 1950). Από το Λίβερπουλ της Ανατολικής Μεσογείου στη βαμβακούπολη των Κυκλάδων*. Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.
- Μαρκουλής, Α. Ε. (2008). *Η Κλωστοϋφαντουργία στη Σύρα από τον 19ο στον 21ο αιώνα*. (Μ. Ρώτα, Επιμ.) Σύρα: Δήμος Ερμούπολης.
- Μαρκουλής, Α. Ε. (2014). *150 χρόνια Δημοτικό Θέατρο Απόλλων Σύρου (1864-2014)*. Σύρος: Σύνδεσμος Συριανών.
- Ομάδα Facebook. (2010). *Η ΠΑΛΙΑ ΣΥΡΟΣ - Old Photos from Syros Greece*. Ανάκτηση από Ομάδα Facebook: <https://www.facebook.com/groups/118882621495335>
- Πρίντεζη-Καμπέλη, Ε., & Καμπέλη, Π. (2011). *Ελληνικόν Λύκειο Ευαγγελίδη*. Ερμούπολη-Σύρου: Ελπίδα Πρίντεζη-Καμπέλη/Πετρούλα Καμπέλη.
- Σμυρναίος, Α. (2006). *Στα Ίχνη της Ουτοπίας*. Αθήνα.
- Σύνδεσμος Συριανών. (2021). *Βιομηχανικός και Εμπορικός Βίος Ερμούπολης*. Ανάκτηση από Σύνδεσμος Συριανών: https://www.synd.gr/mypdfs/HMEROLOGIO_2021.pdf
- Τραύλος, Ι., & Κόκκου, Α. (1980). *ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ: Η δημιουργία μιας νέας πόλης στη Σύρο στις αρχές του 19ου αιώνα*. Αθήνα: Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος.
- Φουστάνος, Γ. Μ. (2022). *Η Εμπορική Ναυτιλία στη μεταπολεμική Ερμούπολη*. Ερμούπολη: NABIPA.
- Φουστάνος, Γ. Μ. (2023). *Το Ελληνικό Ναυτιλιακό Θαύμα*. Ερμούπολη: NABIPA.
- Χάλαρης, Δ. Ν. (1999). *Η Σύρα και το Τελωνείο της Ερμούπολης*. Ερμούπολη: Τελωνείο Σύρου.
- Χάλαρης, Δ. Ν. (2004). *Η Ερμούπολη σαν Παραμύθι*. Σύρος: Ζαμπέτα Χάλαρη.
- Χαρλαύτη, Τ. (2003). *Το Ελληνικό Κράτος, 1833-1871. Η εθνική εστία και ο Ελληνισμός της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας*. Στο Β. Παναγιωτόπουλος, *ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ 1770-2000* (σσ. 105-118). Αθήνα: ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ.
- Χατζιωάννου, Μ.-Χ. (2003). *Το Ελληνικό Κράτος, 1833-1871. Η εθνική εστία και ο Ελληνισμός της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας*. Στο Β. Παναγιωτόπουλος, *ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ 1770-2000* (σσ. 75-84). Αθήνα: ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ.